

ప్రతి దిన ము ప్రకటింపఁబడును.

311024

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 28-వ తేది గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩.

No 126
సంచిక ౧౨౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు.

గాఢ గొప్పవారిచే జేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియాన్నది. పంచభాష పీఠి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల తారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెజుకుల భదించును వాపుల రూపుమాఘను.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంతిది

ఈ మందును గుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములకు స్థిగ్గొలగించి యనామున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడి వాడుచున్నారు.

చక్కనిదబ్బితో సహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కామినియానూనె

వెంట్రుకలేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ
దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.
ఒకపరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లభరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక
అత్తరు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0

మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జుహూమఠ్, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

ఇంపీరియల్ సినిమా తిరువళ్ళికేరి

23-8-24 తేది శనివారమునుండి 29-8-24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.
రెండు అద్భుతమైన ఆటలు ప్రదర్శింపబడును.
కాపైస్ కిడ్స్ ఎడ్మిషన్ లో ఐదవవారము.

రాధాకృష్ణ

(953) వెల్లింగుటన్ సినిమా

23-8-24 శనివారమునుండి 29-8-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
1-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్బియన్ సినియత్
“ది బీస్టు ఆఫ్ పార్డైస్”
క్రూరమైన అడవివృగములను ధీరులైన విల్లియం డెస్మాండ్
& ఎరీస్ నెడ్డివిక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

కావలెను

లాకొమోటివు ఎంజనులను నడుపుటయందు
మంచిఅనుభవము గలిగిన ఎంజనుద్రైవరులు కావలె
ను. కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు సంబంధించిన స్టీము అండు
మోటారు రోడ్డులోలర్లు ఆయల్ ఎంజనులు నడుప
వలసియుండును. జీతము రు 40-2-6 50/40 చొ
ప్పున ఒక నెలకివ్వబడును. దరఖాస్తుదారులు వారివ
యస్సు, జాతి, ఇదివరలో ఎక్కడెక్కడోగముచేసినది
మొదలగునవి తెలుపుచు దరఖాస్తులు ఈదిగువ
విలాసమునకు 10-9-24 తేదిలోగా చేరునట్లు పంపు
కొనవలెను.

టి. కె. టి. వీరరాఘవాచారియార్

జిల్లాబోర్డు ఎంజనీరు, కృష్ణా, చిలకలపూడి.

మదరాసు శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

తే. బి. ర్

శ్రీ పి. వెంకట ఎస్. మదురై గారు

ప్ర:—1922 మార్చి 25 తేదీన ఆదిద్రావిడ, ఆదిమాంధ్ర ద్రావిడ అనునవి "పంచమ, పరయ" అను వానికడలు వాడవలయునని చేసిన 817 నెం కమ్యూనికేషన్ మిలిటరీ అధికారులకు పంపి ఆర్మీరికార్డులలో మార్చమనిరా లేనిపో ఎందువలన?

జ:—మిలిటరీ అధికారులు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞలలో లేరు.

కమలాపుర గ్రామ తపాలా కచ్చేరీ

ఎల్. సి. గురుస్వామి గారు

ప్ర:—(1) శాసనసభ్యుడు ఆర్. వీరయ్యగారు నేలం జిల్లా కమలాపుర గ్రామ తపాలా కచ్చేరీలో ఉత్తరముల వేయటమును, వీట్లు కొనుటకును బోర్డు స్కూల్ లోకి వాపుటకును గ్రామమునకు అభ్యంతరం పెట్టెనట నిజమా? (2) అనుచో గవర్నమెంటు ఏమి చర్య తీసికొన్నది? 2. వైసంగతులు తెలియనివారే తెలిసికొని ఆ విషయముల కాగితములను బట్టె నుంతురా?

జ:—అగ్రహారములోనికి ఆదిద్రావిడులు పోగూడవని గ్రామమునకు చెప్పెను. పోయిన బోర్డు స్కూలు అగ్రహారములో నున్నది.

లీకమిషన్ సూచనలు

రామలింగాచార్యులు

ప్ర:—1. లీకమిషన్ నివేదికపై తమ యభిప్రాయముల గవర్నమెంటువారు యిండియా గవర్నమెంటువారికి తెల్పిరా? అనుచో వాటిని ఎట్లపై నుంతురా? 2. కమిషన్ సూచనలు ఒప్పుకొంటే యారాష్ట్రమున కెంత విస్తృతము.

జ:—తెల్పిరి. ఈ ప్రభుత్వమువారు రెండు బహిరంగ పరపడు.

ప్ర:—1. మైక్రోస్కోప్ లను మైక్రోస్కోప్ లను పరిశీలించుచున్నారా? అయితే ఎంతమంది మైక్రోస్కోప్ లను.

జ:—అలోచనలో నున్నది.

పి. ఆంజనేయులు గారు

ప్ర:—యూడెన్ నివారము సివిల్ కోర్టుకు కలవై తీసి వేయుటకు గ్రామములందు అసంతృప్తి కలిగించినా?

జ:—లేదు.

క్విట్టా గుంటూరు జిల్లాలో యిరిగేషన్ సౌకర్యములు

పి. ఆంజనేయులు గారు

ప్ర:—1. బెజవాడలో కృష్ణానదికి తలుపు తెరిచిన యిరిగేషన్ సౌకర్యము లేమి కలుగునని ఆశకందు? 2. అన్నాపురము ప్రాజెక్టు మరల తెరచి ఆలోచన లేవనగలనా? 3. కొన్నమూరు కాలువలను ఉంచుచున్న యిరిగేషన్ కాలువలకు పునరుద్ధరించుటకు గూర్చి గుంటూరు జిల్లా బుద్ధాను, యజుర్ లెఖలు విజ్ఞప్తులు గాని ప్రాతినిధ్యముగాని ఉండునా?

జ:—1 సుమారు 1400 ఎకరముల ఎక్కువ సాగునను ఆశకందు. యిప్పుడున్న వాటిన్న త్వరగా డెబ్బ మైల్లముదిన నాల్గుపడును. నీరు యెడతెగక స్వయం అరుచుండును

డెబ్బా జిల్లాలో శైవ నుల వృద్ధి చేయుట

పెన్సిరా జి. గారు

ప్ర:—డెబ్బా జిల్లాలో సెక్షన్ లున్నది తేయుట తేమైన చర్య తీసికొన్నారా? అనుచో, యాక్టివ్ లు ఎప్పుడు పూర్తియై పలుకుదును.

జ:—కృష్ణా గోదావరి డెబ్బా సెక్షన్ ల వృద్ధి చేయుట ఆలోచనలో నున్నది.

నెల్లూరులో యిరిగేషన్ పనులు

పి. యస్. కృష్ణారావు పంతులు గారు

ప్ర:—నెల్లూరు జిల్లాలో యిరిగేషన్ పనులు వృద్ధి చేయుటకు యత్నములు జరుపవలెనని యాసభవారు 1923 డిసెంబరు 12 తేదీని తీర్మానించిన నాని ననుసరించి ఏమి చర్య తీసికొనబడినది.

జ:—వెంగళాపురం ప్రాజెక్టును గూర్చి మొదటి రిపోర్టు రాయబడినది. రివియూ బోర్డు వారు రివియూ పరిశీలన పరిశీలించుచున్నారు.

ఏలూరు కాలువ గట్టు

నీతయ్య గారు

ప్ర:—1. కేసరపల్లి సెక్షన్ లో ఏలూరు కాలువ గట్టు అభివృద్ధి గానుండుట నిజమా? 2 సంవత్సరములనుంచి ఏసంవత్సరములో యిగట్టు తెగినవి. 2 ఆగట్టును పునరుద్ధరించుచు ఎందుకు గానలేదు. 3. తత్ఫలముగా ఈసంవత్సరము, పోయిన సంవత్సరములలోను రావలసిన నీరు తేలు సరిగా నుండునట్లుండుట

గుంటూరు మండల ప్రధమ వైశ్య మహాసభ

రెంటు చింతల పల్నాడు తాలూకా

ఈసభ యీ వత్సరమున సెప్టెంబరు 10-11-12 తారీఖులందు జరుగబోవుచున్నది గాన వైశ్య సోదరులు విచ్చేయుటకు ప్రార్థితులు.

నిజమా? 4. డి. పి. డబ్బువారిచే ఈగట్టు బాగుచేయు అంచనా రియాయతులు చేయబడినదా?

జ:—ఏసంగతియు తెలియదు. ముందు కనుగొనుదును.

హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటుల

నవాంతులు జేయుట

సత్వమూర్తి గారు

ప్ర:—1. యానగరములో హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేటుల నవాంతులు చేయు నియమము లేమి? 2 తక్కువ (మినిము) విద్యార్హతలు కావలెనా? 3. గవర్నమెంటువారిపని కనుగొనువిధము కలదా?

జ:—1. 2. గవర్నరుగారు వారి నవాంతులు చేసెదరు. 3. క్రిమినల్ జస్టిస్ నాంపత్తురికి నివేసకము వారిపనిని తెలుపుచు చేయును.

రాయపురము వైద్యశాల విద్యార్థి వేతనములు

జి. రామేశ్వరరావు గారు

ప్ర:—1. 5 సంవత్సరములనుంచి ఎంతమంది విద్యార్థులు (రాయపురము వైద్యశాలవారు) పరీక్షపాస్యయిరి? 2 అందులో పశ్చిమాంధ్రమువారి ఎంతమంది. అందెంతమందికి వేతనములు నిచ్చిరి. 3. వేతనము మొత్తమెంత? విద్యార్థి కుటుంబమునకు బట్టిగాని స్థానమునకు బట్టిగాని వేతనము మారునా అనుచో ఆ మార్పుల యొక్క విశేషములేమి, అందులకు కారణము లేమి?

జ:—1. 5 సంవత్సరములనుంచి 875 మంది పరీక్షయిరి. 2. 9 నరు పశ్చిమాంధ్రము. అందు 6 నరికి వేతనమున్నది. 3. నెలకు రు 15 వేతనము. అవి యిప్పుడు తక్కువవలయువారికి నిలువబడినవి. సంవత్సరమున కైదుచొప్పున వేతనములు ఫిక్సు చేయబడినవి. ఇదివరకందరకు చాలావేతనము లేబడినది. సర్వీసుకు కానిలసిన సబ్ ఆసిస్టెంటు సర్జనులనుంట్ల యిప్పుడు ఫిక్సు చేయుట చే వాటికిగూడా నియామక ముంచవలసివచ్చినది. అట్టి పెండ్లలో 100 కి 75 తెలుగువారికి, వారు వైద్యవిద్యలో వెనుకబడియుండుటచే యాయబడుచున్నది 1918 లో 10 పైపెండ్లు నెలకు 25 చొప్పున పశ్చిమాంధ్ర దేశ కన్నడ తెలుగువిద్యార్థులకు ప్రత్యేకింపబడినవి. కాని 1922 లో అవి ఆపబడినవి. ఆలోగానే పైపెండ్లు పుచ్చుకొన్నవారికి మాత్రము కోర్సుయి పోవువరకు పైపెండ్లు యివ్వబడును.

పి. ఆంజనేయులు గారు

ప్ర:—ప్రెసిడెన్సీ మ్యాజిస్ట్రేట్ మెంటులోనుండి సహాయము నుపొందుచున్న సెకండరీ హాకాలలలోనికి ఆదిమాంధ్ర బాలురను చేర్చుకొనుటకు గూర్చి యేమైనా ఉత్తరములు జారీచేసినారా?

జ:—లేదు.

ఎక్సైజు సలహా సంఘము

ఆర్. వీరయ్య గారు

ప్ర:—ఈ సలహా సంఘములోని సభ్యుల నామములేమి? 2 శాసనసభ్యులకు క్రిందటి నవంబరునుంచి యిచ్చిన స్పాక్స్ లేమి. 3. క్రిందటి నవంబరునుంచి యీసంఘమువారి నెన్ని మీటింగులు చేసిరి. 4. క్రిందటి నవంబరునుంచి సంఘములోని శాసనసభ్యుల యిచ్చిన అభిప్రాయముల వివరణ ప్రార్థిగా తెలుపుదురా. 5. క్రిందటి నవంబరునుంచి శాసనసభ్యులు, యితరులు యిచ్చిన సలహాలేమైన ఫలితము దక్కినదా? 6. తక్కువవలయువారికి త్రాగుడు ముఖ్యముగా నుండవలయునని ఒక శాసనసభ్యుడు చెప్పినమాట నిజమా?

జ:—1. రావుబహదూర్ సర్. పి. పాత్రోగారు అధ్యక్షుడు.

సభ్యులు:—1. పి. వి. భావోజిరావు గారు, 2. పి. వి. వెంకటరమణ అయ్యంగార్ ఆవర్గ్. 3. రావుబహదూర్ పి. పి. ఎలిరాజులు నాయుడు గారు, 4. హెచ్. అరిగోడర్ అవర్గ్. 5. పి. పాన్నాస్వామి నాయుడు గారు 6. జె. డి. కామ్యూల్ ఎక్సైజర్, 7. పి. యి. రెడ్ కాంట్రీ ఎక్సైజర్ 8. పి. రామస్వామి మొదలియార్ అవర్గ్, 9. రావుబహదూర్ పి. యం. మురగప్ప శెట్టియార్ అవర్గ్, 10. జమీందార్ ఆఫ్ మరుప్పాం (వీరందరు శాసనసభ్యులు) 11. ఆర్. క్రినివాసక్ గారు, 12. రివియూ కాఫీ ప్రభుత్వ కార్యదర్శి (యీ సంఘమునకు కార్యదర్శి)

2. యంతవర కీయబడిన సాక్ష్యములు అప్పుడవలెదు. యీ సంఘ పు ప ని ము సి సి స తర్వాతి ప్రమతిం చుట ను గూర్చి ఆలోచించబడును. 3. సబ్ కమిటీ మీటింగులు లేవు. 1924 జనవరిలో ఆదివర్స

నప్పటినుంచి 5 మీటింగులు చేసినది. 4, 5. సాక్ష్యములు ప్రార్థికాకపోవుటచే యీసంఘము రిపోర్టు యింకను వ్రాయలేదు. 6. లేదు.

ఈరాష్ట్రములో పంచదార ఫ్యాక్రీలు

జె. పి. సాల్వానాగారు

ప్ర:—1. ఈరాష్ట్రములో పంచదార తయారు చేయు ముఖ్యమైన ఫ్యాక్రీలు (పేర్లతో సహా) ఎన్నికలవో తెలుపుదురా? 2. (క) అదనముగా యిండే ఫ్యాక్రీలలో మద్యము తయారు చేయబడుచున్నది. ఎన్ని విధముల మద్యము తయారు చేయబడుచున్నది. (గ) 1923-24 లో ఎంతతయారు చేయబడినది. 3. పంచదార యంత్రానికి మద్యము అదనముగా నుండునట్లు ప్రోత్సహించుటలో ప్రభుత్వమువారి డిహాయేమి. 4. ఈరాష్ట్రముండే ఫ్యాక్రీలు విస్కీ, బ్రాంధి, రం బీర్ లను ఎంత 1923-24 లో తయారుచేసినవి. 5. మైసూరుతో గూడా హిందూదేశములో యితర భాగములందు తయారు కాబడిన విస్కీ, రం, బ్రాంధి, బీరు, లెంత యీరాష్ట్రములోనికి దిగుమతియైనవి.

జ:—1. డి ఆస్కాస్యగర్ వర్క్సు అండ్ డిస్ట్రిబ్యుటర్, ఆస్కా, గంజాం 2. దక్కన్ స్యగర్ అండ్ ఆస్కా, కోలిమిటెడ్, సామర్లకోట, గోదావరి (3) డి యాప్టిండియా డిస్ట్రిబ్యుటర్ అండ్ స్యగర్ ఫ్యాక్రీస్ లిమిటెడ్, నెల్లి కుప్పం, (4) తిరువన్నాయి నల్లూరులో (దక్షిణ ఆంధ్రా జిల్లా) (5) కులశేఖర పట్నంలో (టిస్సెవల్లి జిల్లా) (6) డి. ఆర్. పి. ఆర్. యస్. యం. స్యగర్ మిల్లు టువనల్లూరు, టిస్సెవల్లి (7) దిప. ఆర్. ఆర్. యం. యస్. లక్ష్మీస్యగర్ మిల్లు, అలనది రంగారి, టిస్సెవల్లి.

(2) (క) (1) (2) (3) (4) ఫ్యాక్రీలలో (1) సారా, విస్కీ, బ్రాంధి, రం, జిన్ మొదలైనవి. (గ) తెలియదు. (3) ప్రశ్న అర్థము సరిగా తెలియలేదు. నిషాపదార్థముల తయారు చేయుచు నూహతో పంచదార యంత్రానికి ప్రోత్సహించబడుటలేదు (4) సామర్లకోట, నెల్లి కుప్పము, డిస్ట్రిబ్యుటర్ విస్కీ బ్రాంధి, జిన్, రం, తయారుచేయును ఎంతచేయునో ఆ లెఖలు లేవు. (5) 1922-23 వరకు లెక్కలు బట్టె నుంచితిమి. 1923-24 లెక్కలు లేవు.

కరువుగానున్నదన్న భాగముల కల్లంగల్ల

మూయుట

జి. రామేశ్వరరావు గారు.

ప్ర (1) కరువున్నదని ప్రకటించబడినచోట్ల కల్ల సారా అంగల్ల మూయుటకు ప్రస్తుతపు ఎక్సైజుపద్ధతి వీలు కలుగజేసినదా. 2. ఫ్లానికాధికారములు కాని ప్రభుత్వముగాని అట్టిచేమైనా చేసిరా. 3. అట్టి వీలు లేనిచో కరువుతోనున్న వారి మంచికి ఎక్సైజుపద్ధతిలో చేమైనా మార్పులు చేయబడునా.

జ:—1. 2. యంతవరకు కరువున్నచోట అంగల్ల మూయుటయే ఆచారముగా యున్నది. 3. ఆలోచించెదరు.

ఆంగ్ల సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శనము

సత్వమూర్తి గారు

ప్ర:—1. సామ్రాజ్య వస్తుప్రదర్శన సందర్భమున మదరాసు రంగమున చాచాతమామలకై పర్లామెంటి రాజాగారెంత ద్రవ్యముచ్చిరి. 2. చాచా తమామల స్వభావమెట్టిది. 3. ఎంతమంది భారతీయులు అందు పాల్గొనుచున్నారు. వారి పేర్లెవరు.

జ:—1. 50000 రూపాయలు. 2. సంగీతము, సర్వప్రదర్శనము, నాటకము. 3. 20 మంది. వారి పేర్ల సంగతి ప్రభుత్వమునకు తెలియదు.

కలరా మాత్రలు

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ 0-8-0.

కలరా ప్లేగులకే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము.

కలరా తగిన వెంటనే చుండును తినుట ఆవశ్యకము.

అమ్మతాంబసము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

మంత్రుల పరిపాలన మంతరించినది

ప్రజాపక్షాన్ని మరల ప్రభుత్వము తీసువచ్చి

“ద్వంద్వపరిపాలన మంతరించినది”

అని దాసుగారు శాసనసభలో నుడిచి

25 వ తేదీని శాసనసభలో మంత్రుల తీర్మానములకు 1,60,000 రూపాయలు కొనవలసి డిమాండ్ గా రుపపాదించిరి. ఆసామ్యము నుజూరు చేయగూడదను సవరణను బాబూ ఆకిలచంద్రకర్తగా రుపపాదించిరి.

“ఇందులకు నియమ సంబంధము కారణ మొకటికలదు. ద్వంద్వపరిపాలన మంతరింపవలెనని దేశీయులందఱును, జాతీయవాదులు, మితవాదులు, అత్యంతమితవాదులు, నియమబద్ధులు, మున్నగు నన్ని పక్షములవారును ఏకగ్రీవముగా తెలిపిరి. “మంత్రులు కీలుబొమ్మలు. వారు కేవలము క్రియలో కార్యదర్శులేగాని అట్లు పిలువక మంత్రులను పెద్దపేరు గొప్ప కొరకు వారికి పెట్టి రని” యిదివరకు మంత్రులుగానున్నవారే చాలమంది తెలిపిరి. ఇది యొక కారణము. మంత్రులయందు నమ్మకము లేకుండుట రెండవ కారణము. మంత్రులు ప్రజలయిష్టానుసారము చేయువారుగాను. రాజకీయ ఖయిదీల విడుదల, కనకాసముల రద్దుచేయుట, హెచ్చు శాఖలను ప్రజలవశము చేయుట, మున్నగు తీర్మానములు చర్చింపబడినపుడు మంత్రులు ప్రజాభిప్రాయమునకు భిన్నముగా ఓట్లు నిచ్చిరి. మార్చి నెలలో మంత్రుల తీర్మానముల తీర్మానమును శాసనసభనువారు తిరస్కరించిరి. మంత్రులపుడే వెంటనే రాజీనామానియ్యవలసియుండెను. వారలుచేయలేదు. మీరు రాజీనామాలు నీయవలెనని గవర్నరువారి నడుగకపోవుట చట్టవిరుద్ధము. నియోజకుల కనుభవము చాలదుగాన రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును హెచ్చుగానీయవలసిని మంత్రులలో నిద్రు సలహా చెప్పిరిని గూడ నేను నిన్న నేపిటిని” అని ఆకిలచంద్రకర్తగారునుడిచిరి.

“ప్రజాపక్షాన్ని మరల గవర్నరు వశపరచుకొన నిండు. రాష్ట్రీయ పరిపాలన మంత్రులము జరుపగలడో చూతము” అని జి. ఎం. సెనుగు పగారనిరి.

“గత మాడేండ్లలోను సంస్కరణములను పూర్తిగా పరిక్షించుట జరుగలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరిన మార్పుతో అవసరములేకుండ సంస్కరణములను యిప్పుడున్నరీతితో సాగించుచున్నచో స్వరాజ్యమువచ్చును” అని సర్. డబ్ల్యు. కార్కెగారు నుడిచిరి.

“మంత్రులు రాజీనామానీయకపోవుట నియమవిరుద్ధము. నియమవిరుద్ధముగా నెవ్వరును పనిచేయరాదు. నేను మితవాదినగుటచే నా అభిప్రాయములను తెలుపుటకు నేనుజంకను. కొందరు మితవాదులమరి నటించుచు సమయానుకూలముగా నభిప్రాయములను మార్చుకొనుచుందురు. అట్టివారివలననే మితవాదుల పక్షమునకు గౌరవహాని కలిగినది. మంత్రుల అత్యంతమును తొలగింపవలెను” అని జెనుక మంత్రుగానుండిన సర్ ప్రానావచంద్ర మిత్రగారు నుడిచిరి.

“ఇండియా దొరతనమువారు చేసిన శ్రాద్ధనిబంధనల ప్రకారమితీర్మానమునిపుడు ప్రభుత్వపక్షము దుపపాదించెను. కాని ఆ నిబంధనలు మొదట ఆంగ్ల దేశమున రెండుపార్లమెంటు సభలలోను ఆమోదింపబడవలసియుండెను. అట్లు జరుగలేదుగానని చెల్లగూడదుగాన నీ తీర్మానము నుపపాదించగూడదు” అని జి. ఎస్. రాయగారు నుడిచిరి.

“మీయంత్రి బాగుగానే యున్నదిగాని అది కార్యకారి మాత్రముకాదు. ఈ తీర్మానము నుపపాదించుట ప్రక్రమమేయనిమిశ్రే తెలియును. మీకింకను సంశయమున్నచో, ఇండియా దొరతనమునకు వ్రాసి తెలిసికొనుడు” అని అధ్యక్షుడు తెలిపెను.

దేశబంధు దాసుగారు

“ప్రభుత్వము శాసనసభ నిలుపుచేయబడినది. మరల నెన్నడు జరుగునదియు యిప్పుడు తెలుపకలుకేదని ప్రకటింపవలెనని వాడు గవర్నరుగారు వర్తమానపంపిరి. అని అధ్యక్షుడు నుడిచెను. అంతట వందేమాతరం మున్నగు జయజయధ్వనులు స్వరాజ్య జాతీయపక్షముల సభ్యులనోట వెడలినవి.

ప్రభుత్వ మంత్రులను నేటితో నంతరించినదని అదివర

కే వాదసందర్భమున మంత్రులును అధ్యక్షుడునుగూడ తెలియుండిరిగాన శాసనసభను విరమించెదరని సభ్యులపుడే ప్రకటించిరి.

మొదట అరిగంటసేపు ప్రశ్నోత్తరములు జరిగినవి. 58 ప్రశ్న లడుగబడెను. పిమ్మట అనుబంధ ప్రశ్నలు గూడ చాల అడుగబడెను.

ఒక ప్రశ్న నడుగగా ముందు రాగలమంత్రుల దానికి సమాధాన మియ్యగల డని మంత్రుల ఫణాలు పాతుగాను తెలిపిరి.

కలకత్తా పోలీసు భవనములకు 4,65,472 రూపాయలు కావలె నను తీర్మానముగూడ పీఠియొను. కలకత్తాలోను చౌరాలోను కారాగృహములను నిర్మించుటకు 150,000 ను, పెద్దకాలవ పనులకు 59,000 ను ఆమోదింపబడెను. “పోలీసు వారి భవనములకు వ్యయపరుపదలచిన 465,472 రూపాయలను ప్రజాపక్షాన్ని మరల వ్యయపరుపదుల కొక ఉపసంఘమునకు వశపరచినచో నేనీ తీర్మానమును కంగీకరింతునని” దాసుగారు తెలిపిరి.

చౌరావంత నెల్లము ప్రకటింపవలె నను తీర్మాన మామోదింపబడెను.

“26 వ తేదీని మంత్రుల తీర్మానము తీర్మానము పీఠియొనుందున అది మొదలు ప్రజాపక్షాన్ని మరల దొరతనమువారు వశపరచుకొనిరని తెలిసినదని” అధ్యక్షుడు తెలిపెను.

“ఆ సంగతి యీ సభలో ప్రకటింపబడలేదుగాన మీ మెంటుల నొప్పుకొనగలము” అని దాసుగారనిరి.

“నేటినుండి మంత్రులు లేరు” అని అధ్యక్షుడనెను. అంతటితో సభ విరమింపబడెను.

“ద్వంద్వపరిపాలనను నిన్నటితో నంతరించినది. శాసనసభ నేటితో నంతరించినది” అని 27 వ తేదీని దేశబంధుదాసుగారు శాసనసభలో నుడిచిరి.

గవర్నరు ప్రకటనము

“26 వ తేదీని శాసనసభసభలో మంత్రుల తీర్మానము తిరస్కరింపబడెనుగాన 27 వ తేదీని ప్రభుత్వమువారిపని శాసనసభలో ముగియగానే సభను విరమించుట తప్పనిసరియైనది. శాసనసభ్యుల చర్యలన ప్రస్తుతము సంగరాష్ట్రమున సంస్కరణముల పని ఆగిపోవలసి వచ్చినది. ఇప్పుడు మంత్రులను నియమించుటకు అవకాశమే లేదుగాన నేనే (గవర్నరు) ప్రజాపక్షాన్ని మరల పరిశీలించెదను. సంస్కరణముల చట్టములను శాసనసభ్యులకు హక్కులు బాధ్యతలు గూడ చేపూరినవి. మంత్రులు శాసనసభ్యులకు బాధ్యులు కావలెనని గూడ విధింపబడెను. 26 వ తేదీని శాసనసభ్యుల బాధ్యతను కావలెనని ప్రోత్సహించుచు గాన వారిచర్యలన రాష్ట్రవాసులను ప్రజలు పార్లమెంటువారి యిష్టించిన స్వాంత్యక్షములను తాత్కాలికముగా పోగొట్టి కొనిరి. మరల క్రమబద్ధత వీరదువరకును ప్రభుత్వ సంబంధమును పనులకు అవసరము కలిగినపుడు మాత్రమే శాసనసభల జరుపబడును.”

అను ప్రకటనము 27 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తాలో వెలువడినది.

ప్రజేంద్రకిశోరరాయ చౌదరిగారు

చౌదరిగారి ఓట్లనుగూర్చి ఫార్మల్ ప్రకటనలో ప్రకటింపబడినవిషయమును నిడించుచు చౌదరిగారి ఓట్ల నుడిచిరి.

“తూర్పువంగరాష్ట్ర స్వామ్య సంఘముచే నే నెన్నుకొనబడితిని. మంత్రుల తీర్మానముల తీర్మానమును గూర్చి ప్రభుత్వమున కనుకూలముగా ఓటు నీయవలెనను ఉద్దేశముతోనే నేను మైమిన్సింగు జిల్లాలో నున్న వాస్యగ్రామ ము గౌరీపురము నుండి కలకత్తాకు వచ్చితిని. నేను శాసనసభకు వెళ్లుటకు దుస్తులను ధరించు కొనుచుండగా నూరుమంది యువకులు నా యింట ప్రవేశించి రని నా అనుచరులు నా కరిగించిరి. ఆయుధముల వీధిగుమ్మముమొదలు మేడ మెల్ల నరకును దారివడ్డి వేసి నిండియుండిరి. మీరేలవచ్చితిరని నేను

వారి నడిగితిరి “మేముగూడ మైమిన్సింగు మండలవాసులమే. ఇవట కళాశాలలో చదువుచున్నాము. మాత్రం మూల మీరేతులు. మే మేపక్షమునకును చేరినవారముగాము. మీరు యీ తీర్మానమున ప్రభుత్వముకూలముగా ఓటు నీయగూడదు” అని వారు తెలిపిరి. నే నదివరకే మంత్రులకు వాగ్దానము చేసితిని ఇప్పుడు తిరుగపిలుచెదని వారితో నేను కొంతసేపు వాదించితినిగాని వాగలునుండి కొంచెమైన జరుగక అటులే దారి కడ్డముగ నిలచింపను నేను మేవదిగ పిలుచేక పోయినది. మరిచాల నేపటికి పోలికున్నాను వచ్చి రిగాని యీ నిగి రాజాలక పోయిరి. యువకులను బంధింపకుండ సమాధానపరచి మీరుపంపివేయువరకును మీసహాయమును నేను స్వీకరింపనునని పోలికువారి కరిగించితిని. పోలికువారేయి యే యేజాలక నెడోపోయిరి. ఇందువలన నేను శాసనసభకు రాజాలకపోతినేగాని వారైతేవ్వరును వోటునియ్యవలదని వాణో చెప్పలేదు. నా కుపప్రసముకలగకుండ కాపాడెదమని ఉద్వేగులెవరును వాగ్దానము చేయలేదు. నేను శాసనసభకు రాగలిగినచో దొరతనమువారి కనుకూలముగానే వోటునిచ్చియుందును.” అని చౌదరిగారు తెలిపిరి.

* * * * *

సత్రిరాభిప్రాయములు

ఇంగ్లీషు మను

ద్వంద్వపరిపాలనను నిర్మూలించినచో తమకు లాభముకలుగునని తెలుచువారు షట్రిమర్మియును పాలకులున్నారు.

స్టేట్సు మను

వంగరాష్ట్రమును మధ్యరాష్ట్రములను ఒక్కటిగానీయున్నది. షట్రిమర్మియును నిష్పలమైనది.

ఫార్మర్లు

140 మంది సభ్యులలోను 184 గురు శాసనసభకువచ్చి ద్వంద్వపరిపాలనకు ప్రతిపూలముగా ఓటుయిచ్చిరి. ద్వంద్వపరిపాలనమును నిర్మూలించు విషయమున మితవాదులును జాతీయవాదులును జమిందారులును కార్మికులునుగూడ నొక్కమాట మీద నిలచిరి.

బెంగాలి

వంగరాష్ట్రమున మంత్రులు స్వార్థపరులై తమజీతముల కొరకే ఆందోళనపడిరి గాని దేశోపాతమును పాటింపరైరి. దుర్బలుడగు షట్రిమర్మియువారి ప్రావృలమునకు లొంగిపోయెను. కాన నీశితికి వారే బాధ్యులు.

సర్వెంటు

చట్టముప్రకార మంతరించు నిరోధమును సాగింప నవకాశముకలదో అంతరించును స్వరాజ్యపక్షమువారి పుడు సాగించిరిగాన యికనైన వారీ అవతలివక శాసనసభలనువలది దేశ నేమను బానుకొనరాదా?

ఆంధ్ర పత్రిక

ద్వంద్వపరిపాలనము పూర్తిగా అమూనిత మైనది.

(ఆ. ప్రె)

దంతకుల హరి

తెల సీసా 1-8 0-8-0. చి. పి. సహా 0-14-0
దంతకులకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, కట్టిన కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిలచో దూదని మందులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి తెంటనే పోవును.
చిన్నకొంజనగ డిపో మదరాసు - బొంబాయి

గడియారము గొలుసులు ప్రయాగ్ లోను!!

నిష్పయము! 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిచిత్ర క్యాలిబ్రాసు సీర్స్ 1.

92 పలుములు మి|| 80 సవరములవరకు గడియారము గొలుసులు మెడల

6 సవరములు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు

గడియారములకు తయారుచేసి నిష్పయముగా నుంచుకొన్నాము

ఈ రకమునకు పిడి 1-8 0-1-8-0 చా|| యున్న

సవరము బంగారుకు పూర్తి నిచ్చెదము.

గడియారము గొలుసులు ప్రయాగ్ లోను!!

నిష్పయము! 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిచిత్ర క్యాలిబ్రాసు సీర్స్ 1.

92 పలుములు మి|| 80 సవరములవరకు గడియారము గొలుసులు మెడల

6 సవరములు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు

గడియారములకు తయారుచేసి నిష్పయముగా నుంచుకొన్నాము

ఈ రకమునకు పిడి 1-8 0-1-8-0 చా|| యున్న

సవరము బంగారుకు పూర్తి నిచ్చెదము.

ప్రయాగ్ లోను!!

నిష్పయము! 172 ప్రక్కలు గలిగిన మాచిత్రవిచిత్ర క్యాలిబ్రాసు సీర్స్ 1.

92 పలుములు మి|| 80 సవరములవరకు గడియారము గొలుసులు మెడల

6 సవరములు గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు

గడియారములకు తయారుచేసి నిష్పయముగా నుంచుకొన్నాము

ఈ రకమునకు పిడి 1-8 0-1-8-0 చా|| యున్న

సవరము బంగారుకు పూర్తి నిచ్చెదము.

గాంధీపూజానిధి

గుంటూరు జిల్లాలో 20-6-24 లగాయతు 2-6-24 వరకు వసూలై జిల్లా కౌన్సిలగునంపు కార్యాలయమునకు చేరిన గాంధీపూజానిధి చందా జాబితా.

22.6.24

మద్రాస్ రాధాకృష్ణయ్యగారు గుంటూరులో వసూలుచేసినది.

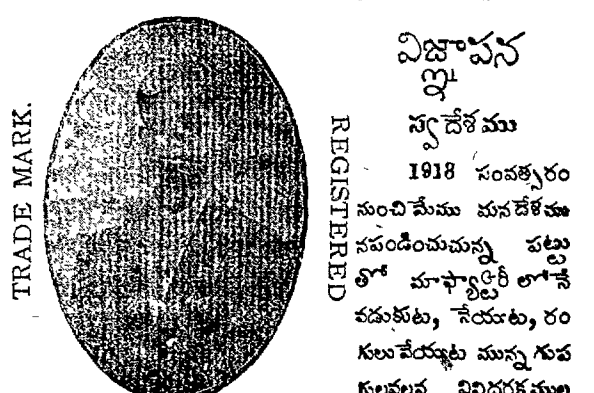
దాత పేరు	గ్రామం	మొత్తము
సకలా వీరయ్యగారు	గుంటూరు	1.0-0
బూగ్గ విశ్వనాథంగారు	"	2.0-0
గంగాధిపన్ మోహనలాల్ గారు	"	7.0-0
కొల్లిపర వెంకటకృష్ణయ్యగారి కంపెనీ,	"	10.0-0
శ్రీ సత్యనారాయణ రైస్ మిల్, భారా చినబసవయ్య	"	"
మిట్టపల్లి వెంకటప్పయ్య కంపెనీవారు,	"	8.0-0
శ్రీ గోపాలకృష్ణ రైస్ మిల్ వారు,	"	5.0-0
శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ రైస్ మిల్ వారు,	"	5.0-0
మున్నునేని కోటయ్యగారు సజ్జవాదిపాలెం	"	3.0-0
25.6.24		
శివరత్న లామారాంగారు	గుంటూరు	4.0-0
రాంనాథ్ లక్ష్మీనారాయణగారు	"	2.0-0
త్రిపురకుల్ల లక్ష్మయ్యగారు	"	1.0-0
మోహనలాల్ సూర్యకరణ్ గారు	"	4.0-0
నూనె రంగనాయకులు సానకాలగారు	"	15.0-0
పువ్వాడ రామస్వామిగారు కుమారుని పెండ్లిలో	"	8.0-0
28.6.24		
దొడ్డా వెంకటరత్నంగారు	గుంటూరు	1.0-0
సోగ్ మల్ జెట్ మల్ గారు	"	8.0-0
మట్టపల్లి లక్ష్మయ్యగారు	"	1.0-0
జెతాజి, హెరాజిగారు	"	2.0-0
నరసింజివన్నె చంద్ గారు	"	2.0-0
ఇటికాల రామశాస్త్రిగారివలన వసూలు గుంటూరు		
అమరా సుబ్బయ్యగారు మువ్వల సుబ్బయ్యగారు,	"	5.0-0
నేరేళ్ళ వెంకటకృష్ణయ్యగారు	"	2.0-0
మద్రాస్ రాధాకృష్ణయ్యగారివలన గుంటూరులో వసూలు		
దేవరాజ్ శోకల్ చంద్ గారు	"	2.0-0
జెతాజి, హెరాజిగారు	"	2.0-0
దాయంజి, జియూరూబ్బిగారు	"	2.0-0
నవ్యాజి పన్నాజిగారు	"	2.0-0
గ్రంధి రాఘవయ్యగారు	"	1.0-0
శేనగపల్లి వెంకటసుబ్బారావుగారు	"	2.0-0
జయూరూబ్బి శోకల్ గారు	"	1.0-0
26.6.24		
శ్రీయుత మద్రాస్ రాధాకృష్ణయ్యగారు, వడ్లమాడి ముత్తే		
శ్రీరత్నప్రసాదరావుగారు గుంటూరులో వసూలుచేసినవి.		
పుమ్మజి జివే చంద్ గారు	"	2.0-0
రామాజి కన్మాచంద్ గారు	"	1.0-0
చమన్ మల్ గారు	"	1.0-0
రేకపల్లి పున్నయ్య, కోట కోటయ్యగారు	"	1.0-0
గుడివాడ లక్ష్మీనరసింహారావుగారు	"	1.0-0
(నూతనకొట్టు ప్రారంభసమయమున)		
గిరె వెంకటసుబ్బారావుగారు	"	1.0-0
కొంఠూరు రంగయ్యగారు	"	1.0-0
మద్రాస్ సురవయ్యగారు	"	1.0-0
సి. బాలాజిగారు	"	1.0-0
ఒకభక్తుడు	"	4.0-0
గుడివాడ నాగరత్నంగారు	"	1.0-0
బియ్యం బాపయ్యగారు	"	1.0-0
మాచెమళ్ల వెంకటకృష్ణయ్యగారు	"	1.0-0
చతిరాల బాపయ్యగారు	"	5.0-0
మద్రాస్ వెంకటరత్నంగారు	"	5.0-0
నాయనపల్లినుంచి వేమూరి సుబ్బారావుగారు పంపినవి		
గుంటూరు అమృతరామయ్యగారు (వివాహసందర్భమున)	"	5.0-0
కోరుగంటి శ్రీరాములుగారు	"	3.0-0
27.6.24		
మద్రాస్ రాధాకృష్ణయ్యగారు గుంటూరులో వసూలుచేసియున్నవి		
చీమపర్తి కుమారస్వామిగారు	"	5.0-0
పసుపురేటి శేషయ్యనాయకుగారు	"	1.0-0
అడ్లగొల్ల వెంకటప్పయ్యగారు	"	1.0-0
కొంఠూరు సాంబయ్యగారు	"	1.0-0
తూనుగుట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారు	"	1.0-0
చాచుర్తి నాగరత్నంగారు	"	1.0-0
గాంధీ వస్త్రాలయం	"	3.0-0

ఆకుల రామస్వామిగారు	1.0-0
వేమపండు సాహెబుగారు	1.0-0
సయ్యద్ మస్తాఫాగారు	1.0-0
మహమ్మదుఖాన్ గారు	1.0-0
బమ్మ పున్నయ్యగారు	1.0-0
భారతప్రభుభాండార్	1.0-0
ఆర్. వెంకటరమణాచారిగారు	1.0-0
మాదిపండ్ల నరసింహంగారు	1.0-0
ఉప్పటూరి వీరరాఘవయ్యగారు	5.0-0
యామామఖాన్ గారు	1.0-0
అహమ్మద్ అబ్దుల్ మహల్ గారు	1.0-0
వేమూరి సురవయ్యగారు	1.0-0
మక్కపాటి కృష్ణయ్యగారు జమకట్టినవి	
కోయ వెంకయ్యగారు, (కుమారుని వివాహసందర్భమున)	5.0-0
వేమనపల్లి, నందిగామతాలూకా	5.0-0
మక్కపాటి రామయ్యగారు చిర్రావూరు	5.0-0
(కుమార్తె వివాహసందర్భమున)	5.0-0
గోగినేని అప్పయ్యగారు విల్ల	2.0-0
(వివాహసందర్భమున)	2.0-0
కొమ్మూరు హనుమంతరావుగారు గుంటూరు	1.0-0
(కలవ అడితీ ప్రారంభసమయమున)	1.0-0
1.7.24	
క్రోవి జయరామయ్యనాయుడుగారు గుంటూరు	1.0-0
చామర్తి రంగయ్యగారు (కుమారుని పెండ్లిలో)	1.0-0
పాగాకుదుకాణములు	1.0-0
పాదర్తి జాలయ్యగారు	1.0-0
పారేపల్లి శ్రీరాములుగారు	1.0-0
గుడివాడ నాగరత్నంగారు	1.0-0
కొంఠూరు శేషయ్యగారు	1.0-0
మాజేటి పిచ్చయ్య, మిర్రాసాహెబుగారు	1.0-0
తాడికొండ వీరరాఘవయ్యగారు	1.0-0
పసుమర్తి నాగలింగం, బమ్మ చెంచయ్యగారు	1.0-0
మిత్రీ అండు కంపెనీ	1.0-0
శేనగపల్లి జగన్నాథంగారు	1.0-0
తూనుగుట్ల సురనాథయ్యగారు కోటయ్యగారు	1.0-0
పూటుపూరు వెంకటేశ్వర్లుగారు చీరాల	10.0-0
(కుమార్తె వివాహసందర్భమున)	
నూకల కృష్ణమూర్తిగారు	2.0-0
(కుమారుని వివాహములో)	
యమ్ పున్నాగారు	గుంటూరు 0.8-0
పూటుపూరు కోటిలింగంశెట్టిగారు	వేటపాలెం 25.0-0
(కుమార్తె వివాహసందర్భములో)	
4.7.24	
పుల్లి పాయల దుకాణములు	గుంటూరు 1.0-0
అమరావతిపయ్యగారు	గుంటూరు 5.0-0
మహాత్మా వస్త్రాలయమువారు	గుంటూరు 2.0-0
తమ్మిరెడ్డి నారాయణరావుగారు	గుంటూరు 1.0-0
7.7.24	
మామిడాల్ వెంకటరత్నంగారు	గుంటూరు 2.0-0
సూరవరపు పున్నయ్యగారు	మైలవరం 1.0-0
(కుమారుని వివాహమునందు సదస్యకట్టు)	
త్రిపురనేని అప్పారావుగారు	తాడికొండ 50.0-0
12.7.24	
గార్లపాటి హనుమంతరావుగారి	
జాబితా దాఖలా	సత్తెనపల్లి తా 46.0-0
మల్లెల నాగేశ్వరరావుగారు	గుంటూరు 15.0-0
వసూలు చేసినవి	
15.7.24	
చింతలపాటి దక్షిణామూర్తిగారు	గుంటూరు 1.0-0
14.7.24	
శింగంపల్లి వెంకటసుబ్బారావు	
గారివలన జమలోగడ	15.6.24
తేదిన జమకట్టిన రూ	20.0-0 లు
సహా మొత్తమొద	మన్నుచగ్రామం 36.0-0
శింగంపల్లి వెంకటసుబ్బారావుగారిద్వారా మునుపల్లె	2.0-0
16.7.24	
కె. నరసింహంగారు	గుంటూరు 1.0-0
సి. యల్ నరసింహంగారు	" 1.0-0
వి. యల్. నారాయణగారు	" 1.0-0
సి. భాస్కరరావుగారు	" 1.0-0
కె. వెంకటేశ్వరరావుగారు	" 1.0-0
కె. పట్టాభిరామయ్యగారు	" 1.0-0
కటికనేని వెంకటహనుమంతరావుగారిద్వారా	
వసూలు అయినది	
కటికనేని వెంకటగోపాల	} పల్లగుట్ట, వరంగలులో 5.0-0
రావుగారు	

పొట్లపల్లి వెంకటరామారావుగారు పెండ్లాల	2.0-0
పూర్ జగన్నాథరావుగారు మహాదేవపురం ఖరీదంగల్	3.0-0
కమలామనోహరారావుగారు సిరిపురం-వైజాం	3.0-0
పొట్లపల్లి వెంకటహనుమంత రావుగారు	} అశ్వారావుపల్లి-వరంగల్ 3.0-0
ఒక దేశాభిమాని	
27-7-24	
బాపట్లతాలూకా దీక్షాసంఘమువారు చీరాల	
వగైరా గ్రామములలో వసూలుచేసిన బాపతు	
శ్రీయుతులు వలివేటివీరరాఘవయ్య, రామినేని	
అప్పయ్యచౌదరిగార్లు జమకట్టినది	665.8-0

ఈ మొత్తం మాజిల్లాసంఘములో నిల్వయున్నది. వడ్లమాడి ముక్తేశ్వరప్రసాదరావు, జిల్లాసంఘకార్యదర్శి.

ముప్పనబామరాజు అండు వీరరాజు. పెద్దాపురము పోస్టు.

వస్త్రములపనులరంగులలో చిత్రవిచిత్రమైన జీసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకాడలో జరిగిన 88వ అఖిలభారత కాంగ్రెసుసమన్వేషదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశీయులలోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువవాణ్ణిమే నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిహాసగారు అమృత బజారు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

".... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న వరియితర ప్రజలకూడ అన్ని రకములభిద్రులన్ను ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎందరో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టువస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పనబామరాజు వీరరాజుగారు పట్టుకు త్రిపురములును ధోనకులును వర్తకులను కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. దేగుగూరు అస్సామువారు కూడ ప్రదర్శించిరి"

పట్టువస్త్రములగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క ఆదేశమును రకములను నిపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము స్వదేశవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ పత్రికపై పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణమునందు మాబట్టలు దొరకును.

కొత్తయిన వర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యమైన తక్కువ అయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మోసపుచ్చుచున్నారగాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టియందు వుండేమాటేడ్ మాకును ఇందున ప్రసంగించితిమి.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దినప నడవారించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బలోనున్నూ, భిద్రుల నూలలో నున్నూ, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నూ, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వగైరాధారముతోను తయారుచేయబడి, బహుసరసమైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చాకగా యేర్పాటుచేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుశేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు చాలా వ్యాపారవీర్లు కల్పజేసి నాము గనుక ధరలు తెలియగోరనవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాక్ట్లు ౧ కి ఖరీదు, రూ 6.0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రప్రదేశ్ మిల్సు, (1458) రెజిస్టర్, రక్షణఇండియా.

మలబారు: విద్యార్థుల సహాయము

ఆచార్య కిర్యానీగారి సరసప్రసంగము

మహాత్ముని యువదేశసారము

గతవారమున గుజరాతు విద్యార్థులయము వారి పక్షమున ఆచార్య కిర్యానీగారు గాంధీగారికి 1229 రూపలను సమర్పించుచువారిని విద్యార్థుల కుపదేశము గావింప ప్రార్థించిరి.

ఆచార్య కిర్యానీగారు స్వాగతమొసగుచు సరసముగను ముక్తసరిగను నుపన్యసించిరి. "మీరు విచ్చేసినందుకు కృతజ్ఞులమేకాని రిక్తహస్తములతో మీరు స్వాగతము నొసగుచున్నాము" అని ఆచార్యుడు పత్నెను. గీతాంజలియందలి చక్కని గీతకను ప్రాతిపదికగ గొని ఆచార్య కిర్యానీగారు ఇట్లుపన్యసించిరి.

"మేము గాంధీనిద్రలోనుండి రాజురాకసంగతి యెరుగ మైతిమి. ఎవరో "రాజు వచ్చు" ననిరి. కాని "ఎవ్వరును రా" రని మంటిమి. ఎవరో తెలుపు తట్టగనే రామేభం టతడేయని మమ్మును హెచ్చరించిరి. కాని మేమతని మాటలను లెక్క నేయమైతిమి." గాంధీజీగారి లెమ్మంటిమి. మరయొకసారి తెలుపు కెవరో లెమ్మగ గ్రుద్దిరి. "అదిగో రాజు రథచక్రధ్వంసము" అని యొకరు నూచించిరి. "కాదు మేముమలభారమే" నని మేమువాదించితిమి. "రాజు వచ్చినప్పుడు తీసికొనవచ్చునుగదా యని ఘేమురాలుచుల నక్కడనే విడచివచ్చితిమి. కాని నిద్ర వత్తులోనున్న మావద్దకురా జితలేతెలియకుండ వచ్చునని మేము తెలపలేదు" కాని హృదయనిచ్చేదకాతోసిపాలంభనము గా విందుచు ఆచార్యుడిట్లుపత్నెను: "బాపూ, మీరు చాలముం గుగ నచ్చితిరి మారాటములను సిద్ధపరచికొని వానిని త్రిప్పట కు ప్రారంభించుటకు మాకు తీరికయైన లేదయ్యెను. మాలోకొం చుచు నిల్లుగడ్డలను తీసి పారవేయుటకైన అవకాశము చాలని వారై యుండిరి. మే కనుకొన్న దానికన్న ముందుగ దయ చేసితిరి. ఆంధ్రకార బంధురమైననీతి నరుగుడెంచిన రాజు లోర దయచేసినమీదట మీకెట్లు స్వాగత మియ్యగలము? మీ హృదయమున కానందముగూర్చు నస్తువులు మావద్ద లేవు. కొన్ని రూప్యములను, ఈ మధ్యను కొన్నిరోజులనుండియు మేము ఇడుకుచుండిన కొంచెము నూలను, చిరిగిపోయిన చాపయును నూత్రమే మావద్ద నున్నవి"

ధనము సమర్పింపనిదిన పిమ్మట గాంధీగారు విద్యార్థులకు కొన్నిమాటలను జెప్పిరి. ఆ యుపన్యాసముయొక్క అంగ్రహము యంగిండియా పాఠకులకు రుచింపక వాడు.

అంతట గాంధీగారి రిట్లుపన్యసించిరి: మీరు సంసిద్ధులగు నుండి స్వాగత ముసగజాలక పోవుటకు రాజే కారణభూతుడు ఆరుసంవత్సరములవరకు తిరిగి రానని చెప్పి యతడు నాలుగేం డ్ల ముందుగనే వచ్చెను అకాలమున వచ్చినయతని కెట్లు స్వాగత మియ్య సంసిద్ధులగు నుండగలరు? కానిమీరుచేయగలిగినదెల్ల చేసి ఎందుకు కృతజ్ఞుడ నగుదును.

నాకోసము నూలుపడుకవలెనా లేక దేశముకోసము నూలు పడుకవలెనా అను తీవ్ర చర్చను మీరు గావించుచుండినట్లు లు విద్యార్థులయమునందలి పండితు లొకరు వ్రాసియున్నారు. ఈ విషయమును నన్ను పరిష్కరింపుమని కోరితిరి గావున నా చేత కైసట్లు పరిష్కరించెదను.

ఈవిషయమున రెండుమతము లున్నవి. రెండును సరి యైనవే. గాంధీయెవరు? ఈకోజన నతడు ప్రజానాయకుడుగ నుండవచ్చును. అందువలన నతనికోసమై చేసిన పని లేపు ప్రజలలో అతని పలుకుబడి తగ్గినతోడనే ఆగిపోవచ్చును. గాంధీ తాత్కాలికవ్యక్తి యేయగును కాని దేశము కాశ్యేత స్వతీయగును. కావున గాంధీయందుకన్న దేశమునం దెక్కువ భక్తిగలిగి పనిచేయువాడే బుద్ధికాళి. గాంధీయందు మీరు భక్తితో చేయుచున్నారనుటకూడ నిజమే కాని గాంధీకోసము నుపయోగింపవలయు చాల కలవు. ఒకడు గాంధీవలెను రౌటుము నంగు నమ్మకము కలిగియుండియో నూలునగుకుటకు బద్ధకించ నచ్చును. అందువలన గాంధీ పేరుచెప్పిన అతనికి బద్ధకముపోయి, గాంధీయందలి ప్రేమచే నతడు రౌటుము త్రిప్పవచ్చును. ఈ ప్రకారము గాంధీచే విపయోగించుట న్యాయమే. కాని అంత కన్నను నిర్ముఖగ నుపయోగింపవగదు. అట్లుగాక ఒకనికి గల యువనం దేమియు నమ్మకము లేకపోయినను, గాంధీకోసము నుపయోగించు రౌటుమును త్రిప్పట కొడబడవచ్చును. ఇది యెంతయు సులభము. తనకు తాను అబద్ధితుడగుటయే యగును. నేటికాల మున నమీర మైనవానియన్నిటిలోను తనకు తాను నిజాయితీ కలిగి బూతుకము లక్కరితనములేకుండ నుండుటయే కడుం గడు ముఖ్యమైనది.

ఈ సమస్య నింకొకవిధముగ నాలోచింపవచ్చును. ఒక నియమమునుగాని, వ్రతమునుగాని పూని యొకపనిని చేయు వచ్చును. క్రియతములగు వారికొరకై విశేషముగకృపి నేపిష యముననైనజేయుట కభిలాష యెక్కువగునుండుటకూడ నిజమని యీ సందర్భమున తెల్పుచున్నాను. నా తండ్రియందలి భక్తి వలనగానిచో నేను సత్కర్మకు కైకొనియెడివాడనేకాని చిన్న తనమునందు సత్యమువిలువ తెలిసికాక తేవలము నా తండ్రియం దలి ప్రేమనుబట్టియే నిజమాడుచుంటిని. క్రమక్రమముగ నది నాకు స్వభావభేదమాయెను. నా జననియందలి ప్రేమచే గాక పోయినచో మాంసభక్షణమును, అపమాగ్ధసంచారమును తప్పించు కొన లేక పోయెడివాడను. విషయ దాస్యవి మోచనము నకు న్రతములు సాధన ములని నాభావము.

ఇక దేశమున నిర్వర్తింపవలసిన కార్యక్రమమునుగూర్చి ముచ్చటించెదను. ఖద్దర్, హిందూమహమ్మదీయైకమత్యము, అస్పృశ్యత అను విషయములకు సంబంధించినంతవరకు మీ రందరును సాహాయ్య మొనర్పవచ్చును. ఖద్దరనుగురించి ఇది వరకు చెప్పినదానికన్న కెక్కువ చెప్పెను. హిందూమహమ్మదీ యైకమత్యమున కెట్లు తోడ్పడగలరు? మికభాకాలకవల నెవ్వ రయిన ముసల్మాను బాలకులుగాని పార్శ్వబాలకులుగాని మీకు కనుపించరా? మికభాకాలకు వచ్చుటలేదేమని వారిని మీరడిగి తిరా? ఖద్దరుధరించు టవసరమనువిషయమునుగూర్చి వారితో మీరెన్నడయిన చర్చించితిరా? మీరిట్లుగావించి విఫలమయి యుండినచో మిమ్మేమియుననను. కాని మీ రట్లేమియు చేసి యుండనిచో మీరు హిందూమహమ్మదీయైకమత్యము నకేమి యుతోడ్పడలేదని యన వలసిన దే కదా? అస్పృశ్యత విషయమున విద్యాపీఠపరిసరమున జరిగిన వృత్తాంతమును వివరింతును. భవననిర్మాణసందర్భమున కొందరు అస్పృశ్యులు స్పృశ్యులతోపాటుగ కూలిపనులు చేయుచుండిరి. అందరియుప యోగముకొరకై త్రవ్వించబడిన బావిలోనినీరును తోడుకొన కుండ అస్పృశ్యులను స్పృశ్యులకడగించి చాలయిచ్చుందికలిగించి రి. అప్పుడు మీవిధియెట్టిదైయుండెను? మీకు నిజమగునైతిక బలమును కఠిరబలమునున్నచో వెంటనే మీరాప్రదేశమునకేగి స్పృశ్యులకుకూలీల నావలకుపామ్మని అస్పృశ్యులకు కూలీలను మీరును కలిసి పనిచేసియుండవలసినది. వాటివరకులకు మీరు లోబడి వారిచేత పనిచేయించుకొనుటకు మిక్కిల్ములేదని వారి తో మీరుచెప్పవలసియుండెను. ఈపని చేయజాలనిచో ఆఖ రకు ఇంకొకపనియైన చేసియుండవలసినది. వారికి మీరు నీరైన తోడియిచ్చియుండవలసినది. అట్లు గాకపోయినచో కావలసిన నీరు దెచ్చుకొనుటకు వారికి సదుపాయములను కలిగించియుండి వలసినది ఇంతకన్న తక్కువచేసి సంతృప్తిపొందుట మీకు తగినదికాదు.

మలబారుదుష్పీతిని మీకు వివరించెదను. అయ్యది యూ హాతీతము, ఘోరమైనది. వరదలవలన నిలువ నీడలేక తిన తిండి లేక, కట్ట గడ్డలేక బాధపడుచున్న వేలకొలది మలబారుప్రజ లకు సాయము జేయుడని గుజరాతు ప్రజలను నేను ఇదివరకే ప్రభోధించియుంటిని. వారికి పూర్వపుష్కతినంతయు సమకూ ర్చుట అసంభవమే కావచ్చునకాని కూడుగుడ్డలను లేకుండ నల్లాడుచుండినవారి కిక్కడిగుడ్డ నొసగుటకై నా మీరు య త్నింపవలెను. మీరు సాహాయ్యమొనర్చుటకు మార్గము లెన్నో కలవు. మీలో ధనవంతులు ధనమొసంగవచ్చును. కాని మీ రందరూను భోజనవ్యయమును తగ్గించుకొని అవసరములను చాల వరకు తగ్గించికొని, రోజునకు కొన్నిగంటలు నూలువడికి, ఆ నూలు నమ్మివైచి ఆవిధముగ వచ్చినధనమును మలబారునకు పంపవలెను విద్యాపీఠమున మీ చదువు ముగిసినతోడనే ప్రతిదినమును మీ రందరును కూలీలం దరివలె గృహ నిర్మాణాదికార్యముల గావించి పూరిడబ్బును సంపాదించి దానిని మలబారునకు పంపదగును.

గాంధీగారి యుపన్యాసమైనపిదప విద్యార్థులును ఆచా ర్యులును ఆసందర్భమునకై ఒక్కొక్కరు రీతులును వంతన నడిపిన నూలును వారికి సమర్పించిరి. ఈనూలును ఆశ్రమము వారు కొని దాని ఖరీదు మొత్తమును మలబారు నిధికి పంపిరి. మలబారునుగూర్చి గాంధీగారు కావించిన ప్రబోధము సవ్యభిల దమయ్యెను. మరుసటి ఆదివారమునాడు విద్యార్థులంతడను రోజుకూలీలగు పనిచేయుట కింజనీరు అనుష్ఠాను కోరిరి. వారికి చాలినంతవని దొరకెను. చెబుటలో స్పష్టము చేయుచున్నట్లు కన్నట్లుచు కూలాసాగా బాటలుపాడుకొనుచు పంతమలాడుచు ఇతిక సన్నము గంపలను మోయుచుండగ వారిని జూడ నేత్ర నిర్మాణము చేపాటుచుండెను. ఆరోజున వారు మలబారు కోపమై 45 రూపలను సంపాదించిరిని తెలియుచున్నది. ఈప

దధి నాటుకొని పోయినది. ప్రతి ఆదివారమును ఇట్లే గావించెదరటం. ఇతరపాఠశాలల విద్యార్థులు కూడ వారితో కలసెద రట మనలోని సభ్యులముల నుద్బుద్ధులు గా విందువిపత్తు లెంత యు జక్కగ తోడ్పడునుగదా!

నందా ల డి|| ము|| కోర్టులో

O P No 14/1924.

అడ్డదాడు:— 1 కుల్చుంటి, 2 మాకావరత్తి, సాకీక దేవనూరుతాలూకా నందికొట్లకూరు.

రెప్పొండెంటు:—మహమ్మదీయీ సాకిన్ నిరుజ్జర్. సక్సెషన్ సర్టిఫికేట్లు ఆప్టు 6 క్లెక్కుప్రకారం నోటీసు సయ్యద్ కాశిం మియ్యా కొమారుడు సయ్యద్ యగరం మియ్యా అనునతడు నంద్యాలలో సబ్ రిజిస్ట్రారుగా వుండి 8.8.24 తేదిన కడపలో చనిపోయినాడు అతనికి కడప కో. ఆఫ్ రేటివు బ్యాంక్లో రూ 8100-0-0 లు రావలసియున్నవి. సదరు పయ్యంలలో అతనితల్లి యయిన 1 ఆజీబాద్ 4/18 భాగమున్ను, అతనితోడ్పట్టువు అయిన 2 వ ఆజీబాద్ 6/18 భాగమున్ను రాలియున్నవి నందా ల డి|| ము|| కోర్టులో ఆజీబాద్ పెట్టుకొనియున్నారు. సదరు ఆజీబాద్ 4.9.24 తేదిన వాయిదావున్నది. ఆజీబాద్ భాగవిషయములో ఎవరి కైనా ఆక్షేపణ యున్నయెడల 4.9.24 తేదిన నంద్యాల కి|| ము|| కోర్టుకు హాజరయి కోర్టువారితో మనవిచేసికోవలయును అని తెల్పడమైనది

నంద్యాల } పికిపాటి. రామచంద్రయ్య, 24.8.24 } ఆజీబాద్ చక్కెళ్.

కాకినాడ డి|| ము|| సబ్ కోర్టులో

అసలు 278/1924

వాది:— ముర్రమిల్లి సూర్యనారాయణమూర్తి అండు

ప్రతివాది:— శ్రీ పిరాపురం శహారాజునారు. తొండంగివారు వంటికుమిడి గ్రామములో వేంచేసి యున్న శ్రీ విశ్వేశ్వరస్వామివారికి ప్రతివాదిగారు యియ్యవల సినచాముక్తు వాది తనతరపునయున్నా, గ్రామస్థులతరపున యున్నా దావా దాఖలుచేసివున్నారు. సదరు వాది గ్రామస్థు లందరితరపున న్యవహరించిన దావాగ్రంథముజరుపుటకు ఆక్షే పణలు వున్నయెడల 12.9-24 ని కోర్టు వారియెదుట ఖదుగగాని వకీలుగారిద్వారా గాని హాజరయి తేలియవచ్చు ననలేదు

సూంధాతి వెంకట్రావు కాకినాడ } 26.9.24 } వకీలు.

కావలెను

"గుంటూరుజిల్లా చేబోగిలుసహకారసభ్యవైద్యశాలలో పనిచేయుటకు ఆయుర్వేదభూషణ పరీక్షలో నుత్తీర్ణుడై అన్ని ప్రకరణముల ఆయుర్వేదమందులు తెయూచేయుటయందున్న వైద్యము చేయుటయందున్న అనుభవము కలిగిన వైద్యుడు కావలసి యున్నాడు. నెల 1కి రు 40-0-0 ల తేతము ఇవ్వ బడును. దరఖాస్తుదార్లు సెప్టెంబరు నెల 2 వ తేదీలోపుగా యీ క్రింద సంతకము చేసినవారికి యోగ్యతాపత్రముల సహితము దరఖాస్తులు ఫంపుకోవలెను.

చేబోగిలు! } చేదేరాజు మురహరిరావు, గుంటూరుజిల్లా } సహకారపరపతి, 28.8.24 } సంఘాధ్యక్షుడు.

మంత్ర సానుల కావలెను

నర్సేపట్నం తాలూకాబోర్డు యిల్లా కా కాను పత్రులలో కనిచేయుటకు మంత్రసానులు కావల యును. ఇందుకు అర్హులైనవారు నందు తాలూకా బోర్డు ఆఫీసుకు వెంటనే దరఖాస్తులు పంపుకో వలెను. ఉతం స్కేలు 15-1-24 నెండు రూపాయలు యింటిలోయె కంపరీ యంపెన్ను.

ప్రకారం యివ్వబడును యమ్. నుబ్బరావు, నర్సేపట్నం తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంట్.

చారిత్రాసంస్కరణములు

27 వ తేదీ విచారణ

రా॥ బి॥ కే. చిటేలుగారి విచారణ

ద్వంద్వప్రభుత్వ మపజయము గాంచెను

జాతిప్రాతినిధ్య మంతరించవలెను

చట్టము నంతను సంస్కరించవలెను

(అప్రెస్మెంటు సమీక్ష)

హై, ఆగస్టు 27. — కేసు బొంబాయిరాజధానిసంఘ పక్షమున రా॥ బి॥ కే. చిటేలుగారిని సంస్కరణముల విచారణ సంఘమువారు విచారించిరి. ఈసంఘవిజ్ఞప్తీయందు రెండు భాగములు గలవు. ఒకటి రాష్ట్రీయప్రభుత్వమునకును మరియొకటి కేంద్రప్రభుత్వమునకును సంబంధించినది. చిటేలుగారు సంస్కరణములు సమీక్షించునపుడు మొదట శాసనసభయందు సభ్యుడగుటచేతను రాష్ట్రపరిపాలనాసభయు గలవాడగుటచేతను అందుకు సంబంధించి భాగమునుగూర్చియే విచారించిరి. ఆయన క్రిందటియెన్నికలం జోడిపోయెను.

సంఘవిజ్ఞప్తి

ఈసంఘమువారు తమవిజ్ఞప్తిలో ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన మపజయము గాంచెననియు, కారణము గవర్నరుగారు ప్రభుత్వాధికారిగా ప్రయత్నించుటకు మంత్రుల నిర్ణయములను తలక్రిందుజేయుటయు, నిబంధనల ప్రకారము మంత్రులయధికారము చాల విరళమని పోధింపబడుటయు, మొదలైన పరిస్థితులము ఆ న్యాయము గ నుండుటయు, నని దెలుపబడెను. ఇంతియగాక ఆర్థికవిషయములపై అధికారము లేకపోవుటయు, ఆర్థిక క్లిష్టతలయు వచ్చుట వలన సంస్కరణములు భగ్నమయ్యెను. సర్వీసులపై మంత్రులకధికారములే కనబడుచున్నందున, భారతప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రములపై యెక్కువయధికార ముండుటచేతను చట్టమునందు సవరణ సహించిన దప్ప యెట్టికానియు నిజమైనది జరుగజాలదని యీసంఘమువారు ముగిసెను.

చిటేలుగారి విచారణ

ఆ తర్వాతను ముగిసిన గారు విచారింపగా సాక్షి, బొంబాయి రాజధానిలో నా సంఘము చాల ప్రాంతికాలము నాటిదనియు, ఆయన అందు ఒక పట్టాసభ్యుడనియు, జెప్పెను. జిన్నాగారు దాని కుపాధ్యక్షుడును, దాక్షరపరంజిపై ఆసంఘముయొక్క కొన్ని లుభ్యమనని చెప్పెను. జిన్నాగారు నవ్వుచు బొంబాయిలో కాస్తా పంజాబాడల్లా ఆసంఘమునందు సభ్యుడేనని చెప్పెను. (నవ్వు)

సాక్షి జెప్పిన ప్రకారము ఆసంఘము ఆర్థిక క్లిష్టత యేనా యనియు, సంస్కరణములు ప్రవేశకొన్నప్పటికి బొంబాయి ప్రభుత్వమునకు మిగిలియున్న ఐదుకోట్లను లెక్కలేంపడ నుపయోగింపబడెనా యనియు అభ్యర్థించెడిగను.

చిటేలుగారు యీవిషయమును వివరించి చెప్పెను సర్వీసు ఉద్యోగుల జీతములు హెచ్చించుటకై 2½ కోట్లు వెచ్చింపబడెననియు, అందు 60 లక్షలు సర్వీసు ఉన్నతోద్యోగులకును 190 లక్షలు క్రిందిసర్వీసు ఉద్యోగులకును వెచ్చింపబడెను.

క్రిందిసర్వీసు ఉద్యోగులకేతనములు హెచ్చించుట న్యాయమునా కాదాయని అభ్యర్థించు సాక్షి నడుగగా సాక్షి ప్రయత్న మిచ్చును అవుననియే తలంచెననియు, ఆయన క్రింది సర్వీసు ఉద్యోగులకు భాయ్యగ యెక్కువజేయవలెనని తాత్కాలిక నివాహము గావించి యీమిగిలిన డబ్బును నిలయందుక గావించెడిమిరి జెప్పెను.

అభ్యర్థించు — మీసంఘమునకు సర్వజనవిద్యాభివృద్ధి యిష్టమేనా?

సాక్షి — అదిచాలముఖ్యమని మేముతలంచెదము.

అభ్యర్థించు — మీరాష్ట్రమువిద్యావిషయములందు వెనుకబడి యున్నదా?

సాక్షి — ఇతరరాష్ట్రములతో పోల్చిన అంతవెనుకబడియుండును. కాని మొత్తముమీద జూచినయెడల వెనుకబడియున్నదే యనవలయును.

సాక్షి ఇంకను అభ్యర్థించునేక ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పలేలుగారి ప్రాథమిక విద్యాశాసనము అనేక కారణములచేత సనిజేయ వీలు లేకపోయెనని చెప్పెను. దాక్షరపరంజిపైగారి చట్టమింతకన్న మంచిది. దాని ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు విద్యాభివృద్ధికి గుర్తులతో రెండువంతులు భరింప నాగ్నానము జేసిరి. కాని ఆ చట్టము కుత్తిక పిసికితేయ బడెను. ఆయన స్థానిక సంఘాధ్యక్షుడుగ నుండి మూడవ వంతు డబ్బును జేపూర్చెను. కాని ప్రభుత్వమువారు రెండువంతుల నీయజాలకపోయిరి. కావున ఆయన పన్నులువేసి వసూలుజేసిన 60 వేలను యీమధ్య ప్రభుత్వమునందు పెట్టుబడిపెట్టెను.

ఇంకను ప్రశ్నింపగా ఆయనకును ఆయన సంఘములోని సభ్యుల నేతలకును జాతిప్రాతినిధ్య విషయమేదనియు అందు వలన శాసనసభల విక్రయమును ప్రయోజనమును ద్వంద్వమునను దనియు జెప్పెను. శాసనసభలోని కింకను యెక్కువ పనుక్కుల పవారు సభ్యులుగ రావలెనని చిటేలుగారు గట్టిగ చెప్పెను. క్రిందటి శాసనసభలోని సభ్యులలో నూటికి 20 30 మంది సభలో జరుగుచున్న సంగతుల ననుసరింపలేక పోయిరి

అభ్యర్థించు — ఇది చాల తీవ్రమైన యుదంతము సభలో జరుగుచున్నందున గ్రహింపగలవారు యెన్నివంతు మంది యందురునకొనెదరా?

చిటేలుగారు — నూటికి ఆగ్గురుండురు.

అభ్యర్థించు — ప్రభుత్వము యొక్క నిరంకుశత్వభావము మార్పుపెద్దలోపమని మీరు తలంచెదరా?

సాక్షి — నా ఆభిప్రాయమిదియే. శాసనసభలో వోటంబు కొన్ని విషయములందు జాతిపక్షతల మీద జరుగుచుండునని చిటేలుగారు చెప్పెను.

అభ్యర్థించు — కాచికేసు వగము ఇంగ్లీషు పద్ధతుల మీద నిర్బంధపడినయెడల, జాతిపక్షతలపై వోటంబుపోవుననుకొనెదరా?

చిటేలుగారు — కాచికేసు వరగ్గము పాలించు యూనిటరీ పద్ధత్య ముండునెడల జాతిభేదభావము పోవును.

అభ్యర్థించు — మీరు మీవిజ్ఞప్తీయందు ప్రభుత్వవిధానమును వదులుటకు సహజ ముండవలెనని యందురా?

చిటేలుగారు — అవును. ఏమియు పనిగాకున్న ప్రతిష్టంభములు తుదకు గతియగును.

జిన్నాగారు — సహజమునకు పొద్దు గలదు.

అభ్యర్థించు — కాని యేదో కొంతసహజమండవలెను గదా? (నవ్వు)

చిటేలుగారింకను జెప్పెను మంత్రులకు సర్వీసులపై అధికారము లేకపోవుటవలన చాల ప్రతిబంధముగ నుండెనని ప్రభుత్వము శాంతముగ జుగనలెనన్న యూనిటరీ ప్రభుత్వమునకు మనియు మంత్రులకు సర్వీసు ఉద్యోగులపై తుదకు ఉత్తమ జేయువధికార ముండవలెననియు సర్వీసు ఉద్యోగులు ప్రభుత్వమునకు పోవుట జీవితము హక్కు గలిగి యుండవచ్చుననియు ఆభిప్రాయమును చెప్పెను. సర్వీసులకు సంపూర్ణ రక్షణము నొసంగవలయు ననియే ఆయనకోరిక.

సాక్షి భారతీయులను సర్వీసులందు జేర్చుటనుగూర్చి ఆతేదీ పించిన విషయమై అభ్యర్థించు ఇప్పుడు బొంబాయిలో భారత మంత్రులును ఇద్దరు భారతీయ ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులును ఇద్దరు యూరోపీయను సభ్యులును గలరనియు యూనైటెడ్ మింటో మార్గే సంస్కరణము లప్పటికన్న చాల అభివృద్ధి యయ్యెనని నూచించెను.

ఈవిధమున అభివృద్ధియయ్యెనని సాక్షి అంగీకరించెను. అభ్యర్థించు తుదకు సింధుకును బొంబాయికిని సంబంధము లేదా యని యడిగెను.

సాక్షి — దానిని భేదముజేయుట మా కిష్టములేదు. మాకు ఆర్థిక సంబంధము లేకుండు గలవు.

సింధుదేశ విభజనము

అభ్యర్థించు — నేను దెహ్లీకొన గోరినది బొంబాయిలోను సింధుదేశములోను పౌరులు, వారి లాభములు సంబంధించినంతవరకు ఒకటియేనా జేర్చేరా యని మాత్రమే.

సాక్షి — ఏమాత్రమును జేర్చేరు గావు.

భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభజనవిషయము వచ్చి సింధుదేశము ప్రత్యేకముగ నుండగోరినయెడల సాక్షి కాదనునా యని జిన్నాగారుగగా చిటేలుగారు రడుగగా అట్లు కాదనుట లేదని చెప్పి అభ్యర్థించు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినదాని భాషము బొంబాయికిని సింధుదేశమునకును పరిపాలనా విషయములో నెడి నైరుద్ధమును లేదని తెల్పినట్లు జెప్పెను.

అసహాయవాదులు బహిష్కరింపకున్నయెడల శాసనసభలో అందుకు విద్యావంతు లగువారే సభ్యులుగ నుండగాయని జిన్నాగారు రడుగగా, చిటేలుగారు జాతిప్రాతినిధ్య ముండుట వలన నెక్కువ భేదముండదని చెప్పెను. బొంబాయి శాసనసభలో సభ్యులకు చాలమందికి సభాకార్యక్రమము తెలియును. కొంతమందికి తెలియదు. ప్రాథమికవిద్యాభివృద్ధిని బాగుగ గమనించునెడల పదియెండ్లలో అందరకును వాగ్విద్య యలవడునని ఆయన యభిప్రాయము

జిన్నాగారు — భాష్యతాయంత ప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు అక్షరజ్ఞానము లేకున్న ఆటంకముగ నుండునని తలంచెదరా?

చిటేలుగారు — అట్లుకాదు. ఎన్నికదారులు సరియైన ప్రతినిధులను పంపగలంత తెలివి గల్గియున్నారు.

జాతిప్రాతినిధ్యము

జిన్నాగారు — మహమ్మదీయుల భావమును గుర్తించి జాతిప్రాతినిధ్యమును తీసివేయకున్నయెడల అయ్యది అభివృద్ధి కుక్కున ఆటంకమని తలంచెదరా?

చిటేలుగారు — బొంబాయివిషయమునమాత్రము జాతిప్రాతినిధ్యమును దీసివేయవచ్చును. కొన్నిస్థానములు ప్రత్యేకించి సంయుక్తమిత్రము నియోజకవర్గము లేర్పాటుజేయవచ్చును. జాతిప్రాతినిధ్యముండునెడల శాసనసభలోనికి మంచి పనుక్కులగువారు రాజాలరు. రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము విజయము గాంచ గోరెదను.

జిన్నాగారు — మీరు కోరునది శాసనసభలయెడల బాధ్యతగల యూనిటరీ ప్రభుత్వము గాదా?

సాక్షి — అవును. కావ్యిట్యూవనలు గవర్నరుండురు.

జిన్నాగారు — మొత్తముపరిష్కరమువలన బొంబాయికి ధనములములు పోయెనా?

చిటేలుగారు — యూనిటరీ ప్రభుత్వము మంత్రులు ధనవ్యయమునుజేయుబాధ్యత గల్గియుండునెడల యెట్టికష్టములను గల్గియుండెడివిగావు. అప్పుడెక్కువడబ్బుజాతీయనిర్వాహ ప్రయోజనముల కుపయోగింపవచ్చును.

సాక్షి జిన్నాగారిడిగిన ప్రశ్నలనేకములకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యెన్నియో విధముల ప్రయత్నించితిమనియు ఆభావము గల్గెననియు జెప్పెను.

జిన్నాగారు — అందుకు కారణము ప్రభుత్వనిర్వాహకులు చాలమంది యెక్కువగనుండి అధికారముల నిరంకుశముగ చలాయించుటయదా?

సాక్షి — అంతగట్టిగ చెప్పజాలను.

జిన్నాగారు — దాదాపు అంతేనా.

సాక్షి — అవును. (నవ్వు)

సర్వీసులు

జిన్నాగారు — మంత్రులకు పేరుమాత్రముంకి అధికాపేయు లేదందురా?

సాక్షి — అవును. జిల్లాబోర్డుల చట్టము నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్యాశాసనము అను రెండుచట్టములే మంత్రులయొక్క

గురువారము

—

బెంగాలు మంత్రుల వేతనములు రెండుమార్లు నిరాకరింపబడినవి. మంత్రుల విశ్వప్రయత్నములును ప్రభుత్వ ప్రోద్బలమును గూడ నిర్భరకమయ్యెను. సంస్కరణ భగ్న కారు తెవ్వరు? స్వరాజ్యవాదులు గారు. మంత్రులును అధికార వర్గమును గలిసి, సంస్కరణములను నిరుపయోగము గావించిరి. మొదటిమారు శాసనసభవారు మంత్రుల వేతనములను నిరాకరించినపుడే, మంత్రులు తమ స్థానములకు రాజీనామా నిచ్చియుండవలసినది. తెనియెడల గవర్నరుగా రందుకు వారిని బలవంతపెట్టి యిండ్ల వలసినది. ఇట్టిచర్య సంస్కరణశాసనసూత్రముల కనుగుణ్యముగ నుండేది. పార్లమెంటరీ సాంప్రదాయముల కనుకూలించెడిది. అందుకుమారుగ, మంత్రులు తమవదవుల నంటుకొనియుండిరి. గవర్నరు గారు శాసనసభా తీర్మానమును త్రోసిపుచ్చిరి. నల్లి మెంటరీ గ్రాంటును ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ వ్యవహారము కోర్టుల కెక్కవలసి వచ్చెను. కోర్టు నిర్ణయమునుగూడ ఛిక్కరించి, ఎప్పుడువట్టిన నప్పుడు నల్లి మెంటరీ డిమాండును దీసికొనివచ్చుటకు నూతన నిబంధన ఏర్పఱుపబడెను. సంస్కరణ శాసనమును మరింత నిరంకుశము గావించుటకు, ఇట్టి ప్రయత్నములు జరుగ్గుటచే పరిసితులు మరింత కిష్టమయ్యెను.

సూతన నిబంధనల నేర్పడుచుటకు మాసిన వరతులు సముదాయము చేర్చినట్లే దను నాక్షేపణ బంధ తరమయినది. సూతన నిబంధన నవకాశముగ దీని కొని ప్రభుత్వమువారు మరల సప్లి మెంటరీ గ్రాంటును ప్రవేశపెట్టిరి. బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు గలిగిన అవకాశమునకు వారే ముఖ్యకారకులు. మితవాదానను వీరిచర్యలపట్ల నానుభూతిజూపజాలరు. మితవాదము మంత్రి పదవిని నిర్వహించి వట్టియనకో పి. వి. త్తరుగారు మిత్రులచర్యను నిరసింపిరి. శాసనసభాభివ్రాతమును శాసనసభ సభ్యులకు వారిని విమర్శించిరి సంస్కరణ విధానము నెవ్వనివారు మంత్రియని ఖండితముగ బలిపిరి. ఫలిత మేమయినది? ద్వంద్వ ప్రభుత్వ మంతరించినది. నిరంకుశ విధాన మొక్కటియే ప్రవర్తించుచున్నది. ప్రాస్తుత్య శాఖలకు తాము వశమనచి కొంటిమని బెంగాలు ప్రభుత్వము వారిపుడు ప్రకటించుచున్నది. శాసనసభా కార్యక్రమము ఆగిపోయెను. బెంగాలులో సంస్కరణము లంతరింపని ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. ఇక మీద ప్రభుత్వ వ్యవహారములకొరకు మాత్రము శాసనసభను సమావేశంపరచెదరు. అంతయెగాని కేరళ కార్యమునకు శాసనసభ నుడయోగించరు. పార్లమెంటు సభవారోసిన సాకార్యములు నేత్రోధగ్నమయ్యెననియు ప్రభుత్వ ప్రకటనము వగచుచున్నది. కాని ఇందుకు కారకులు వారేయగుటచే ఇతరులను నిందించి ప్రయోజనము లేదు. బాబు అఖిలచంద్రదత్తుగారు దెలిపినట్లు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ వనసరములేదని అన్నిపక్షములవారు తెలుపబడిరి. సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట సీయబడిన సాక్ష్యముగాంచిన, నీవిషయము విచిత్రమగును. బెంగాలు శాసనసభయందీ విషయము మరింత స్పష్టముగ ధ్రువపరచబడెను. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి మంత్రియెవ్వరు? దూర దృష్టిగలవారగుచో, బెంటనే స్వరసిపాలనమును ప్రసాదించుట పిచ్చము. లేనిచో, సంఘరణమధికమగుట హాజము. టైము మున్నగు పత్రికలు, నిర్బంధప్రయోగమును గొరుచున్నవి గాని, సమాధానము గొరటలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము సంతరించెను, శాసనసభను ధ్వంసముజేసిందలకు, చిత్తరించినదానుగారు గర్వముజూపిరి. వారి గర్వము సహేతుకమయిన దనుటకు సందియము లేదు. కాని శాసనసభలను బహిష్కరించినపుడే, వాని ప్రతిష్ఠ యడుగింటినది. నిరంకుశపరిపాలనా విధానము బయ్యెదినది. మరల నీ పని రెండవ మారు జరిగినందువలన ప్రయోజనము గలదాలేదా యను విషయమై ఇప్పుడు విత్తరించ సవనరములేదు. సర్వేంటుపత్రిక దెలిపినట్లు, ప్రస్తుత విధానమునంద సక్రమముగ జూపదగిన నిరోధమును జూపిరి. రెండు రాష్ట్రములందు, ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును బూటకము నడుపింబడినది. ఇంటిటిలో స్వరాజ్యవాదులు చేయదగినది గట్టెక్కెనా? వ్యవహార మంతయు ముందరిగలదు. శాసనసభలకు ఎటువల నిర్వహింపదగిన పనులధికముగ గలవు. ఇవియే స్వరాజ్య సిద్ధికి మూలసాధనము లని, ఉభయ పక్షములును అంగీకరించెడి విషయమే. అందుచే స్వరాజ్యనిర్మాణమునకై స్వరాజ్యపక్షమునా రికమీద తమ శక్తి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

గాంధీ మహాత్మని వూజాసిడి

—:—:—:—

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

ఇదివరకు చెందాలు 46718-2-5

గుంటూరు జిల్లాలో 21-6-1924 లగా యతు 7-6-24 వరకు వసూలై జిల్లా కలెక్టరు సంఘ కార్యాలయమునకు చేరిన వసూళ్లు 1079 0-0

మొత్తం 47795-2-5

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు 23720-12-9

ఇదివరకు మొత్తం 23720-12-9

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:— కా. నాగేశ్వరరావు నె. 7, తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు

నానిను భారజాయటయుక్తము. ప్రజాశక్తి ప్రబలుకొలదియు అధికారవర్గము తమ నిరంకుశవిధానమును విడిచి, ప్రజాశక్తి మును వెలవేరకమానరు. అట్టిసితి త్వరలో నరుదించు గాక!

బర్తా ఆంధ్రులు

బర్మాకుబోవు ఆంధ్రులలో విశేషమువంది కూలీ వారలే. వీరి స్థితి చాల వ్యసనకరముగనున్నదని, వారలెవ్వరి కన్నాను వివేచనచున్నది. వీరికి లేనిపోని యాశల గలిగించి, మధ్యనర్తులగు మేస్త్రీలు గొనిపోవుటయు, అక్కడకు బోయిన పిమ్మట వారి యాశలడుగంటుటయు జరుగుచున్నది. ఇటు యామానలును, అటు మధ్యనర్తులును బాగుపడుచున్నారు. కూలీలస్థితి మాత్రము దుర్భరమగుచున్నది. బర్మా శాసనసభ్యులగు ఆవటల్లి నారాయణరావుగారు తెలుగు కూలీల దురవస్థను అనేకనాళ్లు వర్ణించియుండిరి. కాని, యభివృద్ధి పమాత్రము గలుగలేదు. ఇటీవల జరిగిన సమ్మెకు పిమ్మట గూడ, కూలీలస్థితి చక్కబడలేదు. ఈ సమస్యను గూర్చి విచారించుటకు, విచారణసంఘము నేర్పరుపవలయునని, నారాయణరావుగారు బర్మాశాసనసభలో నొక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. ప్రభుత్వమువారు తీర్మానముపట్ల సానుభూతి జూపిరి. కాని దీనిని పరిష్కరించుటకు వెక్కుకప్పుములు గలవనియు, పరిస్థితులు నారాయణరావుగారు చెప్పినంతచెడుగలేవనియు, ప్రభుత్వసభ్యుడు ఒలికి తీర్మానము నుడసంహరించుకొనవలయునని గోరిరి. డిపార్టుమెంటులు విచారణ చేయబడునని సూచించిరి. తుదకు తీర్మానమోడిపోయెను. శాసనసభద్వారా కూలీలస్థితిని చక్కబరుచుట యసంభవమని తేలివది. ఇక మార్గమేమి? కూలీల సంఘములను సరియగు పద్ధతులపై నేర్పరచి, తమ హక్కులను నిలువబెట్టుకొను శక్తిని వారియందు గలిగింపజలయును. ఇందుకు సంతోషప్రజాభి మవసరము. ఇందుకొరకై నారాయణరావుగారు రొక పత్రికను స్థాపించెదరని తెలియుచున్నది. వీరి ప్రయత్నములు సఫలమగుగాక యని కోరెదము. ఆంధ్రుల సహాయమున్నగాని, వీరి యత్నములు సఫలము గాజాలవు. అట్టి సహాయము లభించునని నమ్మెదము.

న్యాయాధిపతి మాక్రెడిగారి తీర్పు

శంకరనాయకుగారి కేసులో న్యాయాధిపతి మాక్రెడిగారు జయరుసేనాని కిచ్చిన స్పష్టికెట్టును తా మంగీకరింపజాలమని, ఇండియామార్కెట్ గారొక ప్రకటనము గావించిరి. కాని నిజవలన లాభమేమి? పార్లమెంటుసభలో నీ విషయము చర్చించుటకు మాక్రెడిగారు రవకాశ మొసగకపోయిరి. కేవల మోదార్పు మాటలవలన నేమి ప్రయోజన ముండును? ప్రస్తుతస్థితికి పంజాబు సమస్యయే మూలకారణము. న్యాయమూర్తి మాక్రెడిగారు విస్మృతమయిన విషయములను మరల బైకి దెచ్చి దేశమును అందోళనపూరితము గావించిరి. అలివియరు ప్రభువుగారు మాంటాగుగారి ప్రకటనమును సమర్పించుచున్నను అంత మాత్రముచే చేకూరెడి ప్రయోజన ముండదు. కాని ఇంకవలన భారతీయులు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై సతగాధముగ కృషి నలువలయునో విశదమగునున్నది.

చరిత్ర: దేశభాషలు

దేశభాషలలో చరిత్రను బోధించుట సులభమని అనుభవము తెలుపడుచున్నది. ఆంగ్ల భాషలో బోధించుటవలన వెక్కుకప్పుములు గలవు. ముందు భాషాజ్ఞా ముంపవలయును. ఇందుకై విద్యార్థి తన శక్తిని చాలవరకు భారత బోధనలను, భారత చారిత్రక సాంప్రదాయములను మాత్రమే భాషలో బోధించుట సుకరము. మాతృభాషలో విద్య నేర్చుకొనుటకు ప్రతివారికిని హక్కుగలదు. దీని సహజము. అన్యభాషలో నేర్చుకొనుట అసహజము, కృత్రిమము. జొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణ సంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు ఛాదర్ హాస్సెగారు ఆంగ్ల భాషలోనే చరిత్రను బోధించుట సులభమని వాక్రుచ్చిరి. ఇది కేవల దురభిమానమని దెలుప నక్కరలేదు.

అకాలీ నాయకుల కేసు

అకాలీ నాయకుల కేసు విచారణ లాహోరు కోర్టులో జరుగుచున్నది. ఇందుకు ధనమును సమహుద్భుటకు అకాలీ ప్రతినిధులు అప్పగింపనుండి 27 వ తేదీని కలకత్తాకు వచ్చిరి. (అ|| పో||)

“గుల్బర్గాకు పిచ్చెత్తినది”

మహాత్మానివ్యాసము

నేడు ప్రకటింపబడు “ఎంగుళిండియా”లో “గుల్బర్గాకు పిచ్చెత్తినది” అను శీర్షికను మహాత్మాని ప్రధానవ్యాసమును వ్రాసెను. అందు హిందువులు మహాత్మాని ప్రబోధమునకును అల్లరులకును తానే కారణమని నిందింపవచ్చుననియు “దానిని భరింపగలననియు వ్రాయుచున్నాడు. మహాత్మానియందు హిందువులను అన్యోన్యమత సహనముగల్గియుండవలయును. ప్రతీకార ధర్మము వంశ రాదు. హిందూమహాత్మానియ మైత్రీమీదనే భారతదేశభవిష్యత్తు ఆధారపడియున్నది.”

(ఈ వ్యాసము పూర్వక రేపు ప్రచురింపబడును. తండ్రి వార్త ఆలస్యముగ కేరళుచే ప్రచురింపబాలకపోయితి.)

మెకార్డిగారి తీర్పు

సార్వభౌముని ప్రభుత్వముయొక్క వైఖరి

ఇండియామంత్రివక్తజన

సిక్ఖా ఆగస్టు 26—ఓష్యన్ నాయకులతో మెకార్డిగారి చెప్పిన కొన్ని విషయములనుండి సార్వభౌముని ప్రభుత్వమును వేరుపరచుచు జూలై 17 తేదీతో ఇండియామంత్రి గావించిన ప్రకటనను ఆవశ్యకతలకు ప్రచురించుచున్నది. ఈ ప్రకటనలోని విషయములను సూక్ష్మముగా విమర్శించి యాదాని తన ముఖ్య విధి ప్రాయములను తెలియజేయుచున్న మెకార్డిగారి కొద్దికొద్దిగా ప్రచురింపబడును.

ఆరేవియరు ప్రభుత్వప్రకటన;— ఓష్యన్ నాయకుల విచారణవిషయమై పత్రికలలో గావించబడిన ప్రచురణలనుమీ ప్రభుత్వమువారు చదివినందుకు. జడ్జి చెప్పినమాటలను గమనించినందుకు. జనరలు డియరు క్రమముగానే ప్రవర్తించినాడనియు ఇండియామంత్రి ఆరేవి అన్యాయముగా పట్టించినాడనియు మెకార్డిగారు చెప్పియున్నారు. కొద్దిగా విచారించుటకు తన సాధనములులేని యీ విషయమై తెలియజేయబడిన అభిప్రాయమును దానితో యేమాత్రమును సంబంధములేని ఇండియామంత్రి ఇండియనుకులకు కాగినప్పుడు ప్రశ్నలురాగా ప్రధానమంత్రి జనాబులు చెప్పెను వాని నకట్లును సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారి కొరకు దీనితో సంబంధమును ఇది విగల గొప్పవిషయము. సార్వభౌముని ప్రభుత్వమును జడ్జి మెకార్డి తీర్పుముగా విమర్శించుటలను నిమిత్తము అధికారమును నిలువజేయుటకై మిలిటరీబలమును సహాయాగింపవలసివచ్చెనని న్యాయమూర్తులలో నొకరు చెప్పటం సంభవించినది. ఈ యూహ సరియైనదాని కాదో సార్వభౌముని ప్రభుత్వవారికి తెలియదు వారు దానిని విచారించవలసివచ్చును. కాని యీ విషయమై తనవైఖరిని స్పష్టము చేసికొనుట వారి విధియైయున్నది. మీ ప్రభుత్వము చరిత్రనుములయందును నిమిత్తములే యుద్ధాగ్రుణుల మనములందును ప్రజలనుములందుగల శంకలను పోగొట్టుటకై మాంట్ గూర్చి 1920 మే 26 ప్రకటనపై ప్రార్థన గావించిన సూత్రమును తిరిగి నిర్ధారణచేయుటకు ఇచ్చినందుచున్నారు. ఆ సూత్ర మితీరుగా నున్నది.

నిమిత్తాధికారము నిమిత్తమై ఎంట్రీ యధికారమును సహాయాగింపవలసి వచ్చినప్పుడు సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారు గమనింపవలసిన సూత్రమేమగుగా ఆవశ్యకమైతే తక్కువ బలమును సహాయాగింప వలెను. నిమిత్త గంభీరతలను అంతిమములకు మిలిటరీబలమును సహాయాగింపవలసిన దురదృష్టము పట్టినప్పుడు కచ్చితము ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన సూత్రమే సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారు దృఢనిశ్చయములై యున్నాడు.

ఈసూత్రమును జడ్జి మెకార్డిగారి ఆమోదించి యున్నాడు. ఆరేవియరు సహాయాగింపదు. మూర్ఖులను ఉపయోగించునప్పుడు చిత్తువచ్చినట్లు చేయరాదు పరిస్థితులలో ఆవశ్యకమైతే తీవ్రతతో కూడ సహాయాగింపరాదు. కాని అక్రమసంఘములను భగ్నముగావించుటలో చేయవలసినపని విషయమై మిలిటరీయంత్రాగిని వాటినుయంత్రాగిని తానే పరిశీలునాలోచించిచేయవలసిన మెకార్డిగారు తరువాత మాటలతో మీ ప్రభుత్వమువారికి భవిష్యత్తులను.

చారిత్రాత్మకము ఆప్రకటనలో చెప్పిన విషయములకు వాదగట్టగా పట్టుకొనియున్నాడు. కాని జడ్జిను విశ్వాసము గలవలె సహజముగా విమర్శించుటకు విచారమును సహజముగా నాటితో సంగీతంపక భేదాభిప్రాయము కలవాడి. గానమును చూచుచున్నాడు.

విచారణ దీనితో జడ్జి తారీఖు మోసినదనియు మెకార్డిగారు సకలముగూడ సంభ్రమమునను. (ఆ. ప్ర)

ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసము

ప్రాసిక్యూషనుసాక్షుల వివరణ

(మోసకర్త క్రిమినలు సెషన్సు)

ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసముకేసు ఈ క్రింది తిరిగి వ్యాఖ్యానము ద్వారా విచారణకు వచ్చినపుడు, ప్రాసిక్యూషను తరపు బాధ్యురగు న్యాయశాఖ గ్రాంటుగారు, ముద్దాయిలపై గావించబడిన ఆరోపణలను వివరించుటను ముగించిరి. తరువాత ప్రాసిక్యూషను తరపున ఎవ్వరును బాధ్యురగు సాక్ష్యము విచారించబడుచుండెను.

న్యాయశాఖ గ్రాంటుగారు

ఇంపీరియలు బ్యాంకునందు అహమ్మదుబాదుషాగారికి అధికమగు ప్రాధిక్యము గౌరవమును గలవని న్యాయశాఖ గ్రాంటుగారు నుడిచిరి. 1922 సం॥ నందుకులకు తనకధికారముగల మొత్తముకంటె 7 లక్షల నధికముగ బ్యాంకునుండి తీసికొనెను. ఈతనికి అధికముగ 110 వేలు ప్రుప్పుకొనుటకు సూత్రమే అధికారముగలదగుగాని ఎక్కువ ప్రుప్పును కధికారములేదు. 1922 సం॥ మధ్యమున 2, 3 ముద్దాయిలు 40 వేలను ప్రుప్పుకొనిరి చెడిపోయిరి. ఆకాశియందు చెక్కుల మాలమున వీరిమొత్తమును దీసికొనగలిగిరి. వారంతయు తేదీకలందు, గూడ నీ విషయము తెలియకుండ నప్పించుకొనుచుండిరి. 1922 సం॥ 7వ తేదీ చుండియు తప్పుచేయు షీటులను సృష్టింపగడగిరి. ఇందువలన వారంతయును వీళ్ళాయందు నిలువగల్గియుచుండెను. చెక్కులను ఆఫీసుకు యొక్క కనుబ్రాములు కీయపామునువచ్చు జడెను. అధికవత్సరాంత తక్కువ పరిశ్రమయు ఈ ప్రక్రియను యలుపవలసింది తిరిగి ఆకాశియందు చెక్కులను ప్రవేశపెట్టు పద్ధతి నకలంబించిరి. 1922 సం॥ జనవరినుండి జూలైమువరకును, ఆకాశియందు చెక్కుల పద్ధతిని వచలి మరెయ్యక పద్ధతి నకలంబించిరి. ఈపద్ధతి జయప్రదముగాకపోవుటయే ఇందుకు కారణము ఈ పద్ధతివలన ప్రతిదినమును ప్రతివారముగూడ చెక్కులు ఆగౌరవపరుపవలయును తప్పించుకొనుటకుగాను, బ్యాంకులో ఆసమయమునకు ధనమును ట్టుచుండిరి. తరువాత చేబున్నట్లు నందు తప్పకల్గుల లన 150 ల నధికముగ దీసికొనిరి.

వారల ముద్దాయియగు వహన్మును నాథానునకు నిజమును తెలియజేయుటకు. ఈతనిపేరు దాదాశాహెబు. మరి యొకమే 1922 జూన్ 19 తేదీన ఇంపీరియలు బ్యాంకులో ఖాతాను పెట్టెను. ఈతడు లన వ్యక్తార్థములతోకీ ఖాతాను పెట్టెను. లన మిశ్రులమిగిలిన ముద్దాయిల ఆవరమనునపుడు తానుబుచ్చిన సమయమునందుచుటయే ఈతనియద్దేశము. మొదటికి ర్యాడియో, ఈతనిచెక్కులనుకొనిరి. లన సహాయమునకుటకు పునగల్గుచుండెను. 1922 ఆగస్టువరకు అధికారముగల మొత్తముకంటె నధికముగ దీసికొనెను. గాని ఆగస్టు నెలలోనీ నధిక మొత్తమునతోలగించుటకుతిగినన్ని ఆకాశియందు చెక్కులను ప్రవేశపెట్టెను. తరువాత కెప్పడును. దాదాశాహెబు ఖాతాలోనిలను యధికముగ గాన్పించుచుండెను ఇదియంతయు కృత్రిమముగ జూపించబడిన నిలువయేగాని నిజమైనదిగాదు.

మూడు ముద్దాయిలతో, దాదాశాహెబు నీకుల ఖాతాపంజీ ఖాతాలోగలదు. 1922 జూన్ 15 తేదీన నడిప్రారంభంపబడినది. ఒకటవముద్దాయియేఇతనిని ఇంపీరియలు బ్యాంకు వారికి పరిచయముచేసెను. ఈతడుగూడ దాదాశాహెబు వలెనే, ఇంపీరియలు బ్యాంకుయొక్క ధనమంతయు తనై నట్లు స్వేచ్ఛగ సహాయాగింపెను. ఆకాశియందు చెక్కుల మాలమున వారంతయునీవేదకలం దీరిరి ఖాతాలో ఎప్పుడు నిలువయే గన్పడునట్లునర్పించెను.

అహమ్మదుబాదుషా ఈవ్యావారములయందు సదుద్దేశము పోవనే, వ్యాపారము చేయువనే వ్యవహరించెనని యనవచ్చును. ఆకాశియందుచు తనఖాత మీదనే చెక్కులనుకొని, కృత్రిమముగా ఖాతాలోని నిలువ ధనము నధికమైనవచ్చుకొనుట కనగర ముండేయుండదు.

లన ముద్దాయియగు హానియ అబ్దు బాదుషా సాహెబునకు ఇంపీరియలు బ్యాంకులో ఖాతా లేనేలేదు ఇండియన్ బ్యాంకులో చాలకమ్మరిటిఖాతాను ఏర్పరుచుకొనెను. ఈ ఖాతాలోమిగిలిన ముద్దాయిలకు సహాయముచేయుటకు మాత్రమే సదుద్దేశంపడినది. ఇతరముద్దాయిల ఆకాశియందు చెక్కులను పట్టించుటకు ఖాతాలో పయోగింపబడినది. ఈతని కెట్టి ఆధారములేదు. అహమ్మదు బాదుషా యొక్క చెక్కులలో, మొత్తము 1, 1, 81 ముద్దాయిలతోకావలయుచున్నట్లుగా ఆకాశియందు చెక్కులను 1, 1, 81 ముద్దాయిలందుకు 10 లికి ఒకరితో నొకరు కూడ బలమును కొని ఈ వ్యవహారమును జరిపినట్లు లన వచ్చుచున్నట్లు వివరించెను. ఒక నేరమును గావించుటకు, కొంచెము కలసి కూడ బలమునని ఏర్పరచుకొనయందు నది కల్పయగను. ఈనేర

మును, విధింపవలసిన శిక్షయు ఇండియన్ పీనుకోనునందు ఏర్పరచబడినది. నేరమునర్పించు, ఒకవర్గకపోయినను, నేరమునర్పించు నేరమునర్పించునయెడలనందునయందునిర్పించబడినది. ఈమట్టలతోముగా ఇంపీరియలు బ్యాంకువారు మోసమునర్పించిరి. అందుకలన ముద్దాయిలకు వేరేయే మొత్తములు ముట్టెను.

ముద్దాయిల ఓవర్ డ్రాఫ్టుచెక్కులను జూదు గుమాస్తా వారితో తోడై వారిచే చెక్కుల వైసం తరము పెట్టుచుండెను అనగా ముద్దాయిలకు, చెక్కులందుమొత్తము నొకవర్గకమొత్తమువారిపేర నిర్పించుచున్నదని అగ్గము. పానింగు అఫీసురు ఇందుచే మోసపోయి, దాను గూడనంతకుల నొనర్చెను. నువ్వు మోసముచెలిసి సహాయపడినయెడల కుట్రదారులకు సహాయమునర్పించుచు నేరము క్రిందశిక్షింపబడవలెను. అట్లుగాక, సహాయముతోనే యొనర్చినయెడల శిక్షింపబడవలెను. ఈసందర్భమున నాతిడుతనపై బ్యాంకుయధికారిలను నుంచబడిన విశ్వాసమునకు ద్రోహ మోసకృతుగాన నమృత్యుకామి ద్రోహనేరము క్రిందనాతడు శిక్షాపాత్రుడగును.

పుల్లరటగుగారు

తరువాత ప్రాసిక్యూషను తరపున ముద్దాయిలలో ఇంపీరియలు బ్యాంకు ఇన్ స్పెక్టరు ఎ. పుల్లరటగుగారు విచారించబడిరి. న్యాయశాఖ గ్రాంటుగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమున నును, క్రియరింపు సామ్రాజ్య పద్ధతుల సరించియు, అచ్చట జనగన్యూహారమును సరించియు, చెక్కులు నచ్చినపుడు వానిని చెల్లించుటకు పూర్వము ఇంపీరియలు బ్యాంకువారలందరియకర్త కాండను సరించియు చెప్పిరి. తాను అహమ్మదు బాదుషాగారి, పెగుచే మాత్ర మెరుచుననియు (1) ముద్దాయి వరఖాతమున 10 వేలను, అధికముగల లాసగుటకు ఇంపీరియలు బ్యాంకువారు అంగీకరించిరినియు చదివిరి. తరువాత 1919-1921 సం॥ లో ఇంపీరియలు బ్యాంకులోని ఆచారమును సరించి గ్రాంటుగారు ప్రశ్నింపగా. చాదకిగారు లేచి, సాక్షి ఆసమయమున ముద్దాయిలతోడేనియు అందుచే నాతినికీ స్వయముగ చెలియనివిషయముల కరించి ప్రశ్నింప రావలయు ఆక్షేపించెను.

క్రాసు పరిశ్రమ

తిరునాథ చాదకి గారి క్రాసుపరిశ్రమ సమయమున సాక్షి ఈక్రంది విషయముల చెలిపెను.

1919-21 సంవత్సరములందు, ముద్దాయిలలో ఇంపీరియలు బ్యాంకు కౌన్సిలర్లు వ్యవహారములు నాకు చెలియపు. 1921 సం॥ నాక, బ్యాంకులోని చెక్కుల పద్ధతులు మార్చివేయబడిన ఒక గ్రాఫ్టురిను అంగీకరించుట ఖాతాయందు గల నిలువ వైసనే గాక, ఖాతాదారుని స్థితి గతుల వైస గూడ నాధార పడియుండును. చెక్కుల చెల్లింపు వ్యవహారములందు ఇచ్చటి బ్యాంకుమానేజరే వాగ్ధతగల అధికారి. మొదటిముద్దాయికి గల కెమ్మరిట్ నాకు చెలియదు 1921-22 సంవత్సరములలో అహమ్మదుబాదుషా చాల విస్తారమైన వ్యాపార మొనర్చుచుండెను. 1921-22 సం॥ ఆరేవి చాలగౌరవపడుడు వర్తమనిగా, బ్యాంకు అధికారులు పరిగణించెడివారు. ఇదివరకు బ్యాంకువారు ఆరేవి విషయమున బుణములను చూచుచుంట్టలో చాలవరకు ముద్దాయితోడై నేమో సంగి జెప్పలేను. వాకుకొనెనాడు బుణముపుచ్చుని చెల్లింపలేక పోయినప్పుడు కంటెని భాగస్వాములను, ఇంపీరియలు బ్యాంకువారికిని కల్పించాము. తీర్పుకొనుటకు అహమ్మదుబాదుషాగారి నొక్కరిని పంచాయితీవాగ నేర్పరుచుకొనిన విషయము నిజమే.

ఇంకను క్రాసుపరిశ్రమ సమయముడగా కెందు గంటలందుచే కొద్దిగా భూభాగములకు లేచిరి.

ప్రకటన

ఇంతవరకును మోసకర బాగు గుక్కలో నివసించుచున్న మల్లికార్జున (1) కె. పి. కృష్ణమూర్తి (2) కె. య్య. రంగారావుగార్లు. అవి భక్తమంజుల గారు నుంచువారు, కెన్సెన్సి బజారు మోసకర బాగు దక్కాకో కాపురస్తులను, ఆ మోసకర బాగు ఆ సారముగార్లు గుక్కా నుండి 1924 సం॥ 21 సం॥ న విడిచినట్లు 371.15-8 ఆసలుకున్నా బామారు రకమునుకొని కెన్సెన్సి అడిమినో బ్యాంకుకాజాకోద్దాలో ఇచ్చుల సంగిరముగా దానిచేయబడి 9 సం॥ 1924 సం॥ 9వ వరకు ఆధార తీర్పును చుర్పవినది గనుక. మీగుకాని మీసేను బుటాని హేరకానియడల ఆనాడు యెసనా రిగా తీర్పుచేయుచు అని తెలుసుకొనవలెను.

సాంకరం విశ్లేష.

మోసకర బాగు కెన్సెన్సి బాగు చాదకిగారు. 19 వ ఆగస్టు 1924. (By order) N. Rajagopalachari Clerk, of Court.

వి.దేశ వార్తలు

ఆంగ్లేజ రాజకీయ పరిస్థితులు

లండను, ఆగస్టు 26:— ఈవినింగు డౌడెడ్జ్ పత్రిక ఇట్లు నమపుచున్నది:— విరియస్ పార్టీ సమస్య విషయమై రాజకీయక్షిప్తపరిస్థితులు లేర్పడవచ్చును. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారికి అల్ప సమయము ఆకారమున వార్త లేవియు లేర లేదు. అట్టోబరులో ఆంగ్లే సోషలియటు ఒడంబడికను నిరాకరించుటకు కన్సర్వేటివులు విరలల్ను అజేపనిగ పట్టకట్టుచున్నారు. మంత్రవర్గపు నాయకులందఱును ఈ విషయమై సెప్టెంబరు మధ్యభాగమునండి బాగ్రతగకనిపెట్టి ప్రవర్తించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. అందుచే వారు తమ సలవులను తగ్గించుకొనుచున్నారు.

జనీవాలో ముగ్గానాల్లు గారు కొడిదికాలమే యుండును. లండనుకు సెప్టెంబరు 9 తేదీకి వచ్చెదరు లేపటిదినము సామీప్య ప్రార్థన చేయుటను, ఇండియాను క్లయిన్సు గారు బయలుదేరవలసియుండెను గాని ఆయన పయనమును మానుకొనిరి.

సెప్టెంబరు మధ్యభాగమున కన్సర్వేటివులు పారిశ్రామిక ప్రదేశములందు తమ సంరంభమును ప్రారంభించెదరు.

థామసు గారి సలహానిమిత్తము ముగ్గానాల్లు గారు రెంత్ థి ఆతురతపడుచున్నారని ప్రార్థన ప్రతిక తలపుచున్నది. థామసు గారు పక్షిణ ఆఫ్రికానుండి తిరిగివచ్చువరకు ఎన్నిక ప్రయత్నములు జరుగవు.

సింహాళ దేశము-నూతన గవర్నరు

లండను, ఆగస్టు 26:— సర్ హ్యూక్ కి పర్డు గారు సింహాళ దేశమును గవర్నరుగ నియమింపబడిరి. ఇతడు నైజీరియా గవర్నరుగ నుండెను.

సూడాను కాల్పులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు విచారణ సలవులను

లండను, ఆగస్టు 26:— సూడానులో ఇటీవల జరిగిన అల్లరులు, కాల్పులను గూర్చి మిశ్రమ విచారణ సంఘము సేర్పాటు చేసి విచారణ సలవులను ఈజిప్టు ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని గోరికట. దీనికికను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరము నియలేదట. ఈకోర్కెను తప్పక నిరాకరించెదరని చెప్పుచున్నారు.

సూడాను ప్రభుత్వమువారే ఈపరిస్థితులను సమర్థతతో పూర్తిగ చక్క-బెట్టగలరనియు దీనికి బ్రిటును సహాయముచేయుననియు తెలియుచున్నది. కాట్టోములో విచారణసంఘము మిది వరకే ఏర్పరచుడెననియు ఇందులో ఈజిప్టు ప్రెసిడెంటు సూడాను ఈజిప్టు ప్రజలు కొందరు సభ్యులుగను నియమించబడిరనియు తెలియుచున్నది.

డాన్ నివేదికము

గనులపరివాంక్ష ఆక్షేపణ

లండన్, ఆగస్టు 26:— డాన్ సప్తపరిహార విధానము గనులపరిశ్రమలకు హానికరముగ నుండునని గనులసంఘమువారు భయపడుచున్నారు. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు తమో మాట్లాడెదరు. బొగ్గులో హాని పరిహారములను జరగజేయుటకు అంతర్జాతీయ గనుసంఘమునా రంగీకరింపలేదనియు ఇదివరకే బ్రిటిషుగనుల పనినాండ్రకు నోటీసు ఇవ్వబడెననియు, లేక కొలదికాలమే పనిచేయుచున్నారనియు గనులసంఘకార్యదర్శి కుక్కు గారు తెలియజేసిరి.

లోక టెల్లి వైమానికుడు చావుతప్పి ఎటులనో తప్పించుకొనెను.

చతురంగ ప్రసభలో భారత యభ్యర్థి జనుముగాంచెను. చాల బాగుగ ఆడెను.

లండన్ ఒడంబడిక

లాయిడ్ బార్జి గారి యభిప్రాయము

లండన్, ఆగస్టు 28:— లండను ఒడంబడికను గూర్చి డెయిలీ క్రానికలు పత్రికలో లాయిడ్ బార్జి గారు రిట్టువ్రాసిరి. అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వేత్తలు జోక్యము కలుగజేసికొనకున్నచో జరిగియుండెడిదిగాదు. ముగ్గానాల్లు గారు నూత్నుబద్ధిగలవారే సందర్భముల ననుసరించిపోవువారే. స్పెషల్ గారు ప్రత్యక్షముగ పట్టుదలతో పనిచేయుగలవారే. భూమినుగారు భీనపదగలవారే. కెల్లె గారు సహాయముచేయుగల విశేషతే. హెరియటు గారు తొందరగ ఛైర్యమునుజూపినవారే. కాని 16 తేదీని సంతకముజేసిన లండను ఒడంబడిక అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వేత్తలు జోక్యము కలుగజేసికొనకున్న జరిగిడిదిగాదు.

పోయింకేరు గారు - సెనటు ఒడంబడిక సంగీకరించుట

లండన్, ఆగస్టు 28:— లండను ఒడంబడికను గూర్చి సెనటులో చర్చించుచు చాలనరస పోయింకేరు గారు తమ ప్రాతిపదిక నమునే సమర్థించిరి. డాన్ నివేదికము అంతర్జాతీయమండలి సయోజ్యము మరల కారణమునకుచే పరాసులు దాని సంగీకరించిరనిరి. డాన్ నివేదికము నష్టపరిహార సంఘమువారికి అపరాధములను విధించుటలోనే జరగజూపింపవలయును సంతకార్థి కారము నిచ్చినందులకు సంతోష మేయనిరికాని అభయములను వాగ్దత్తులను పెరవేర్చుటచుమానుట బాగులేదనిరి.

సెనెటువారు లండను ఒడంబడికను 204 గురు అనుకూలముగను, 400 గురు ప్రతికూలముగను అంగీకరించిరి.

ఇటీవల అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయపు పండితుడు జే. ఏ. ఈవింగు పవనపక్షికామలో కనిపించలేదని ప్రకటించిరి. ఆయన శవము సోతలు సముద్రతీరమున కనిపించెను.

రషియాకు ఋణము

సీయూడదని లండను బ్యాంకు రుబందరును తీవ్రముగ పట్టుబట్టుచున్నారు.

బెర్లిను కోపెన్ హేగన్

వెన్నానిక ప్రయాణము

లండన్, ఆగస్టు 26:— లండను-బెర్లిను వైమానిక ప్రయాణము సెప్టెంబరు 1 తేదీ నుండి కోపెన్ హేగన్ వ్యాపింపజేసెదరు.

బెర్లినుకు గంట 1 కి 105 మైళ్లు విమానములు పోవును. బెర్లినుకు పోవు రాత్రి విమానములతో కలియును. బెర్లిను నుండి కోపెన్ హేగన్ విమానములలో పయనముజేసెదరు.

సూడాను అల్లరులు

కాట్టో, ఆగస్టు 26:— తిరుగబా టూనర్షిన్ రైల్వే పటాలములు ఖాళీజేసిపోవును దేరియులలో అల్లరులను గలుగజేయుటకు ప్రయత్నించెను. కాని దేరియులు అంగీకరింపలేదు. అల్లరులను పురికొల్పినవారిలో ముగ్గురికి రెండేండ్లును, 10 మందికి ఒక సంవత్సరమును శిక్షను విధించిరి.

బర్లందు - సోవియటులు

ఇంగ్లండును బర్లందునుండి తరుముట

లండన్, ఆగస్టు 26:— రాత్రి 11-40 ఐరిషు కార్మిక నాయకుడు గెర్బాన్ మోగ్గానుండి బెర్లినుకు తిరిగివచ్చెను. బెర్లిను ప్రజలతో సభలో ఇట్లు మిడిచెను. — ప్రపంచమును పోలించుటకు సోవియటులు 25 నెరిని నియమించిరి. అందులో నేనొకడను. రెడ్ సైన్యములో పటాలపు నాయత్వమును నాకొనెరి. అనంతరమునో డబ్లిను పనివాండ్ర నిమిత్తము సహాయము 2500000 మందిని సోవియటులు డబ్లినుకు పంపెదరు. త్వరలోనే రెడ్ విమానములు ఉత్తరభాగమున ఆకాశమున కన్పించును. బర్లందునుండి తొలగింపబడి ఇంగ్లండుకు ఉత్తర పీయబకను.

మాంచెస్టరు యంత్రాల గురులలో వారమునకు 21 3/4 గంటలే పనిచేయుటకు నిశ్చయించిరి.

వెంట్లీ ప్రదర్శనము

ప్రవేశ రుసుము ఒక పిల్లింగు

లండన్ ఆగస్టు 28:— సెప్టెంబరు 1 తేదీనుండి వెంట్లీ ప్రదర్శనమును జూడబోవువారు ఒక పిల్లింగు నిచ్చి చూడవచ్చును. మనుషటి ధరను తగ్గించిరి. వారమునకు 1000000 మంది వచ్చి చూడవలసి సదుపాయము చేయబడెను.

జపానులో అమెరికను రాయబారి

గ బ్యాంక్రాట్ గారిని నిరసించుటకు నిశ్చయించిరి. ఇతడు చికాగోలో న్యాయవాదిగ నున్నాడు. టోకియోవారు గూడ అనుకూలముగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది.

స్కాటిషు హోంరూలు

ఉద్యమము

లండన్ ఆగస్టు 24:— ఉదయం 1-20. స్కాటిషు పార్లమెంటులోనే స్కాటిషు ప్రజలే తమ శాసనములను చేసికొని పరిపాలనమును జరుపుకొనుటకు వచ్చునని నమృతముతో నున్నాడనని స్కాట్లండు కార్యదర్శి స్కాటిషు హోంరూలు సంఘసభలో ప్రసంగించిరి.

పరస్పర సహాయపు టాడంబడిక

సైన్యములను తగ్గించుట

ఫ్రెంచివారి రభయములను గోరుట

లండన్, ఆగస్టు 26 రాత్రి 11-15 రాబోవు జనీవా జాతిసమితిసభకు ముగ్గానాల్లు, హెరియటు, మహాలినిగార్లు వచ్చెదరు మునుచున్నారు. దీనినిగూర్చి ప్యారిస్ లండను పత్రికలు చాల వ్రాయుచున్నవి. సైన్యములను తగ్గించుట జరగజూపద్రవము లేకుండుటనుగూర్చి ముఖ్యముగ చర్చించెదరు. సాధారణముగా సైన్యములను యుద్ధసామగ్రిని తగ్గించునట్లు జేయుటకు పరాసులు జనీవాసభ కేంద్రరని తెలియుచున్నది. పరాసులు యుద్ధకాంక్షను వీడలేదని నిందించు ఇతర జాతులవారుగూడ తాము విజయ కాంక్షను యుద్ధభావములను వదులుకొంటిమని దృష్టాంతములను జూపవలె ననుచున్నారు.

హెరియటు గారెంతయు మంచివనిని జేసినదియు తమ సైనికబలమును తగ్గించుటచే జనీవాసభలో తమక్షేమము నిమిత్తము, తమదేశేతరక్షణార్థము ఎంత సైన్యమువసరమా పరాసులే నిర్ణయించునట్లు హెరియటు గారు సర్వాధికారమును సంపాదించవలె నని కొన్ని పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వాభిప్రాయము

జాతిసమితికి పరాసులు తమసాంప్రదాయము ప్రకారము తోడ్పడెదరు. సైన్యములను తగ్గించుటకును, తమకు ప్రద్రవము లేకుండునంతవరకును పరాసులు పరస్పర సహాయపు టాడంబడికను అంగీకరించెదరు. అంతియగాని పరాసులకు కుప్రద్రవముండదని అభయ మిచ్చినగాని ఆయుధసామగ్రిని సైనికసాకాదశములను తగ్గించు చర్చలో పాల్గొనరు. ఏ డబ్లిన్నును ఫ్రెంచి సైన్యములను తగ్గించువయమై ఫ్రెంచి పార్లమెంటులో ఎక్కువ సౌకర్యముగ చర్చించుటకు వీలగును. ఈ ఒడంబడికను ఇంకను అభివృద్ధిజేయుటకు వీలగును. తమసంరక్షణ నిమిత్తమే పరాసు ఒడంబడికను అంగీకరించెదరు. అని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

లీఫీల్డు, ఆగస్టు 29:— సైన్యములను గూర్చి ఖచ్చితమితిని జాతిసమితివారు ఏర్పరిచినట్లులే చేయవలెనని బ్రిటిషువారు నడిపిరి. ఇది జాతిసమితివారు తమ 4 వ నిందుసభలో జేసికొన్నిదానికి సరిగా నున్నది. సైనికవ్యయమును తగ్గించుటలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కార్యసిద్ధిని బడపి రనిరి. ఈసంవత్సరముగూడ సైనికవ్యయమును తగ్గించెదరనిరి. జాతీయరక్షణమునకు భంగములేకుండ ఎంతవరకు అవసరమా అంతవరకు సైన్యములను తగ్గించి సైనికవ్యయమును తగ్గించుటయే పరమావధిగ నుంచుకొనెదరు. ఒండొరులతో సంప్రతించుకొన్ననే సైన్యములను తగ్గించుటకు వీలగునని. ఇట్టివిచ్ఛిన్నులను ఆంపించుటకు సదా సిద్ధముగ నున్నారమని బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నెరి

ప్రాసు-జర్నల్ నివర్తకపు టాడంబడిక

రానున్న ఆర్థికతగవు

లండను, ఆగస్టు 26 రాత్రి 8.55:— బ్రిటిషువారు చేసికొన్న ఏర్పాట్లు అపుడే డాన్ నివేదికమునకు ప్రతిపూల ముగి పరిమించుచున్నట్లు. ఆర్థికపోరాటము రానున్నదని ప్రశంబిత్రికలు మోపుచున్నవని.

రూరునుండి సైన్యములను మరలించుట తప్పనుట

పాయింట్ కేరూగారి యభిప్రాయము

స్టూర్ట్స్, ఆగస్టు 26:— డాన్ పత్రములు విక్రమమునకరకు రూరునుండి సైన్యములను మరలించుట తప్ప దీనివలన అంతర్జాతీయ మండలి యుద్ధమునకు ప్రతిబంధకము లేరుదను. అంతర్జాతీయ మండలి యుద్ధమును తగ్గించుటకు రూరు అభయములను పాలనా ఇవ్వబడు! మొత్తములను మార్చుకొనిన బాగుండను జననరిలో కోలోనును ఖాళీకేయుట సాధ్యముగాదు. లండను టైంసుడికి యంతయు జర్మనుల యోగ్యతవిధాన ఆధారపడి యున్నవని పాయింట్ కేరూగారిని.

చీనాలో చిక్కులు ప్రజలలో యుద్ధము ఏర్పడుచుండుట

స్టూర్ట్స్, ఆగస్టు 26:— జీకియంగు కింగ్సు రాష్ట్రము లందు ప్రజలు అంతఃకలహములతో పోరాడుచున్నారనియు మురుగునీరు పనియు ఎంత లేఖాపరిశీలనమును ప్రభుత్వము నా రేర్పాటుచేసినను ఈసంగతి తెలియుచున్నది. స్టూర్ట్స్ మో ఆయుధాగారము, ఈసంగతి కోలలనుగూర్చి తగవు బయలుపడెను. అంతఃకలహముల కిదే కారణము. ఈఫీపు, చాంగుచోవినులకు మరల యుద్ధము గల్గునని భయముచున్నది.

2 మారు మసీదును మరమ్మత్తుచేయుటకు హుసేనురాజు గారు 25000 పాసుల నిచ్చిరి.

వేటపాలెం (గోదావరిజిల్లా)

ది 16.8.24 తారీఖున రాత్రి 8 గంటలకు కాకినాడ తాలూకా వేటపాలెం గ్రామంలో జేంచేయిన్న ప్రెసీతారామ స్వామివారి ఆలయమువద్ద శ్రీయత బులుకు సాంబమూర్తిగారి అగ్రతల్లికింద బహిరంగసభ జరిగినది. సుమారు 3, 4 వందల పురుషులు సభ నలంకరించిరి. దేవాలయపరిపాలన సరిగా జరిగిందగలదులకు గ్రామవాసులలోని 5 గురు పెద్దలను కమిటీగా ఎన్నుకొని వారిలో కొండపల్లి ముప్పన్నగారిని అగ్రతల్లిగా నియమించిరి. సదరు అయిదుగురు ధర్మకర్తల ఎన్నికలు ప్రతి పాలున జరుగుచుండవలె నని తీర్మానించిరి.

అగ్రతల్లి తన ఆంధ్రోపన్యాసమును వైవభక్తిని గురించి విపులముగానుపన్యసించిరి. ప్రజలనుసద్భక్తయములతో దైవారాధనలు జరిపి స్వభాతులవారిని సోదరభావముతో ప్రేమించవలెనని బోధించి సభ ముగించిరి.

మిమ్ముల దర్బా కృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిలుగారు అగ్రతల్లిను గురించి వారి దేశభక్తి, ప్రజానుభక్తి, స్వాధ్యాయము మొదలగువారి లక్షణములను ఆదర్శముగా నుండుకొనవలెనని బోధించి వారు మా గ్రామము దయచేసి యీసమావేశము జరిగించినందు లకు శ్రీ సాంబమూర్తిగారికి గ్రామస్థు లందరితరపున వందనము లర్పించిరి. (ఒకవిలేఖరి)

పూనాలో స్వరాజ్యపక్షము

నాయకుల ప్రసంగము

ఎస్. సి. కల్కరగారి అధ్యక్షతలక్రింద 26వ తేదీ రాత్రి పూనాలో బహిరంగసభ జరిగినది. డి. వి. గోఖలే, డాక్టరు బాబాసాహెబు పరంబేగిగారు స్వరాజ్యపక్షమువారి క్రొత్త పద్ధతిని వివరించిరి.

బాబాసాహెబు పరంబేగిగారు, అబ్దుల్ గనీ గాగ్ల ఎరనాడ చెడనాలకుంకి వదలబడినపుడు 26 వ తేదీ ఉదయముననే తొలిసారి పూనాకువచ్చిరి. కాన వారికాసభలో స్వాగతముగల బడెను. కల్కరగారు వారిని ప్రశంసించిరి. దేశమున స్వరాజ్యపక్షమువారి పద్ధతియొక్కటే లాభకరముగాన బోయులు వారికి సహాయముచేయవలెనని మోహనీగారు నుడివరి. (అ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

వశీకరణము:— వైజ్ నాథ్ కేశియా హిందీపుస్తక

వీజనీనాథ్ ప్రచురించబడిన వండిత రామదాసుగారు హిందీ పాకపుస్తకములు 3, 4, 5, 6 భాగములు తనను కరణము లన్నియు రాజద్రోహకరము లగు విషయము లుండుటచే ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచుకొనిరి.

“వైరులెన్ టెలిగ్రాఫ్” ఉపన్యాసము:—

పచ్చయ్యప్పా కళాశాల సైన్యసంఘమువారు రేపు సాయంకాలము 4.30 జరుపు సాధారణసభలో డా|| హెచ్. పరమేశ్వరను ఎం. ఎ. గారు వైరులెన్ టెలిగ్రాఫ్ టెలిఫోను ప్రయోగములనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఆర్. కిటిలు హెల్సుగారు అగ్రతల్లిగా నుండురు.

భారతజాతీయ విద్యాసంఘము:— మదరాసు

లోని భారతజాతీయ విద్యాసంఘమువారు సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ నుండి పనిప్రారంభింపనున్నారు. వ్యవస్థాపకునికి పాతాన్తుగా ఆరోగ్యము చెనుటచే ప్రారంభసభ సెప్టెంబరు 15 వ తేదీన జరుగునట్లు ఏర్పరుచబడెను. మాసపత్రిక ప్రభుత్వమువారి ఎదుట గావింపఁబడిన ప్రకటన సెప్టెంబరు 1 వ తేదీన గావింపబడును.

బెంగాలునాగపూర్ హిందూ కార్మికసంఘము:—

వి. వి. గిరి బాధిష్టుగారు సైన్యసంఘమువారి కార్మినిర్వాహక వర్గమునే అగ్రతల్లిగాకాన్పుకొనబడిరి. అగ్రతల్లిగా నుండుట కంగీకరించిన కరగ పూరునుండి యీసంఘకార్యదర్శి తెల్పుచున్నారు.

విద్యాశాఖాధికారులకు విజ్ఞప్తి:— బందరు

నోబిల్ కళాశాలలో మున్నీ గానున్న మహమ్మద్ జేగ్ జాహారు గారు ప్రస్తుతము ఉరదూపండితుల బోధనాసామర్థ్యమున గల లోపములను చూపుచు ఉర్దూభాష నభివృద్ధిచేయవలయునన్న పిల్లలకు నక్కగా బోధించు మహమ్మద్యుల బుండవలయు నని కోరుచూ, అందులకై విద్యాశాఖాధికారులు ఉర్దూ పండితులను గూడ ఒక శిక్షా (ప్రె)రింగు) పాఠశాల నేర్పరచవలయు నని అధికారులకు విజ్ఞాపనము చేయుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణమందిరసభ-3వ సంతా మహా శ్రీజ

యంతి యుత్సవము:— చెన్నపురి పెద్దనాయని పేట వరదాముత్తయప్పకొవిది 97వ సంఖ్యగల శ్రీకృష్ణమందిరంబున 6 వ దినందైన (28.8.24) గురువారము సాయంత్రం 6 గంటలకు బ్రహ్మక్రితజాపూర్ రాధామణి భాగవతులవారివలన ఉపాసనయ మనుచరిత్రమున 7-వ దినమున 29వ తేది శుక్రవారము సాయంత్రం కృష్ణ భాగవతులు వారివలన భద్రాచల రామదాస్ చరిత్రమును భక్తి రసముగా జరుపబడును.

అభినందనోత్సవము:— నిన్న సౌందర్య మహిలా

నందు త్రివర్ణ కైవలవర్ణమువారు తమకాఖిల నింతనాకు పట్ట పరీక్షకు నిల్చి గెలుపొందినవారు లేని కొరత తీర్చినవి. రామాను జయ్యగారి నభినందించుటకు సభ జరిపిరి. న్యాయమూర్తి వేపా రామేశంగం రధ్యతత్వ పరీక్షించిరి. తత్కాలవారును తదితరులు పెక్కురహస్యచేసిరి. పాఠశాల ముగిసినతరువాత ముగిసినతరువాత రామానుజయ్యగారికి అభినందనప్రము సమర్పించిరి. రామానుజయ్యగారు తెలుగునందు చిన్న ఉపన్యాసమునిచ్చి కృతజ్ఞత తెల్పిరి. అగ్రతల్లిగారు రామానుజయ్యగారి భావ్యభివృద్ధిని కోరుచు బ్లా నమునుగూర్చి విషయముల తెల్పిరి. సంభాషించుచు గారడవిద్య, వనవనిత నాటకము ప్రదర్శించబడెను. సభ జయప్రముగా ముగిసెను.

శివసముద్రము ధనోపనారణము చేసు

ముద్దాయి విడుదల

(స్వీకరణచేఖరి)

దెంగుళూరు, ఆగస్టు 26 తే:— శివసముద్రము ధనోపనారణము చేసునందు దెంగుళూరు సెవన్యూట్లలో శేషు తీర్పు జేపుబడెను. మొదటిమద్యాయి ఎస్. డి. ఎస్. అయ్యంగారు విడిచి పెట్టబడెను. రెండవ మద్యాయి రామకృష్ణయ్యంగారిని మూడునెలలు కులాసా ఖయిదు విధించిరి.

భారతీయ మహిళాసమాజము:— ఈ సమాజము గౌరవకార్యదర్శిగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— భారతీయ మహిళాసమాజము యొక్క బాలికాపాఠశాల, అనాథశరణాలయము సెప్టెంబరు 15 వ తేదీ నుండి ప్రాధింపబడును. సేవబాలికల తల్లిదండ్రులు సదరు పాఠశాలయందును శరణాలయమునందును తమబిడ్డల చేర్చుకొన చలవినవో ముందుగా దరఖాస్తులంపవలెను. దరఖాస్తు ఫారములు గౌరవ న్యవస్థాపకురాలువద్ద దొరకును.

ఈ సమాజమువారు దేవదాసీకులను స్త్రీలయభివృద్ధికి మార్చుమే పూనుకొందురని కొందరు పురుషుల లభిప్రాయము మున్నట్లు తెలియనబ్బినది. కాని గౌరవనీయురాలగు యామిన పూర్ణతీలకమ్మగారు, ఆసంఘమునకే చెందిన స్త్రీ తత్సంఘాభివృద్ధికి పాటుబడు చుండుటచే, ఈ సమాజమువారు, దేవదాసీ సంఘమునే గాక యితర సంఘములకు చెందిన భారత స్త్రీలల్లరయభివృద్ధి కొరకు, పూనా జొంబాయి నగరములలోని నీనాపాఠశాలల పద్ధతుల ననుసరించి సామివడెదరని చెప్పబోడంగెదను.

మదరాసు కార్మి రేషను మురికి కాల్వల పని

వాండ్రుసంఘము:— వై సంఘము శ్రేకటరీగానున్న శ్రీ రాములునాయుడు గారు కార్మి రేషన్ సభ్యుల కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

ఈ కాయక పురోజులలో పొట్టకు చాలని జీతములగుట చే నెలకు 2.0.0 హెచ్చు చేయవలయునని యీసంఘమువారు కార్మి రేషన్ యింజనీరుగారికి దరఖాస్తు పెట్టియున్నారు. కాన్పుర్యెన్సీ మాత్రం కిచ్చునట్లుగా తమకుగూడ 1.0.0 కి 4 పకులబియ్యమును సప్లయచేయవలయునని కోరియున్నారు. ఈ దరఖాస్తు కార్మి రేషన్ ఫీజ్ యింజనీరుగారికిని కమిషనర్ గారికిని జాలయ 9 తేదీన పంపియున్నారు. నేను 6 ఆగస్టు తేదీన మరల జ్ఞాపకము చేసియున్నాను. క్రిందటితడవ జరిగిన యీసంఘసభలో జీతముల నభివృద్ధిచేయనిచో పనిమానుకొనుటకు తీర్మానించు కొనబోవుచు ముందుమీకు విజ్ఞాపన మొనర్చి మీద్వారా కమిషనరుగారికి జీతముల నభివృద్ధిచేయటనుగూర్చి సలహా చెప్పవలసినదిగా తీర్మానించు కొన్నాను. అందుకని నేనీవిషయములు మీకు తెలియుజేయుచు కమిషనరు యింజనీరుకు పెట్టినదరఖాస్తులోని యిబ్బందులను తొలగించువని ముమ్మలను కోరుచున్నాను. ఈసంఘ ఉపసంఘము సంఘాభ్యుత్పలైన వి.ఎల్. కాస్త్రీగారిని, సింగారవేలు పెట్టియార్ గారిని ఆచార్యగారిని, శ్రీరాములునాయుడుగారిని ప్రాతినిధ్య మేర్పరచి యీవారమున మీతో సంభాషింప వలయునని తెలిపియున్నాను.

శిరోమణి సంఘము

నాన్కానాసాహెబు గురుద్వారము

“మహాంతుధర్మదాసు గారుచేసినదావాలో వెనుకపట్టా రిగానుండిన గులామాగారిని పేకుపురాసీనియరు సబ్ జడ్జి దావాభూములకు రిజిమరుగానేర్పరచెను గాన రైతులు శిక్షలను రిజిమరుచేయింపవలెను. అట్లుచెల్లించినవారు శిక్షార్హులగుదురు” అని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినందున అమృతసరులో అకాలిలో సంచలనము ప్రారంభమైనది.

శిరోమణిసంఘమువారి ప్రకటనము

నాన్కానాసాహెబు భూములకు రిజిమరు నేర్పరుచుటచే సత్కర్మ మొనరించుటకు అకాలిదళము లడటికి పోవలసియుండును గాన నందులకు మీరు సంసిద్ధముగా నుండవలెనని శిరోమణి సంఘమువారు పంతువాదీని కోరిరి. (వ్రాసిరి. వెంటనే నాన్కానాసాహెబులో సత్కర్మమును ప్రారంభించు విషయము శిరోమణి సంఘసభలో నింకను పరిష్కారము కాజేరుగాని నాన్కానా సాహెబుకు వెళ్లి అచ్చటి నిమిగతులనుబట్టి కర్తవ్యమును నిర్ణయించి పనిచేయుటకు అధికారము నిచ్చుచు నొక ఉపసంఘమును నియమించినరని తెలిసినది.

డక్కాలో ఆరాజకపత్రములు

ఉద్యోగులకు టపాలో పంపబడెను

రక్షవంగ కరపత్రములుడక్కాలో కొందరు ఉద్యోగులకుగూడ టపాలు వచ్చినవి. వానిపైనున్న టపాముద్రలనుబట్టి వానిని డక్కాలోనే టపాలో చేసినరని స్పష్టమైనది. (అ. తె.)

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణకృతి సమర్పణము - కడప

రెండవ వార్త

25-8-24 తేదీ సభ తిరిగి యుదయము 7 1/2 గంటలకు సమావేశమయినది. సభాధ్యక్షులచే నిండియుండెను. ఈదినము మతీయొక ముఖ్యవిషయము కలదు. రాదగిన పండితుల యందు ముఖ్యులగు శ్రీయుత ఆంగ్రవాల్మీకి వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు మొదటిదివసము కొన్ని అసందర్భములచే రావీలుకాక నేనుదయము దయచేసిరి.

శ్రీ వెంకటగిరి కుమారరాజువారు

శ్రీ కుమార రాజువారు 24 తేదీ దినరత్న సభవారిచే బ్రహ్మింపఱుచిన పాదుకాపట్టాభిషేకము అను నాటకమును దర్శించి వారికి బహుమానముగా 50 రూపాయలు అర్ధనాట పదాన్ని దయచేసిరి. కొన్ని ముఖ్యకార్యదులవలన మద్రాసు మెయిలులో వెంకటగిరికి వెళ్లిరి. శ్రీయుత విరూప పిచ్చయ్య గారు వారి కార్యవసరములను సభ్యులకు చెలిపి వారి యధ్యక్షపదవి నలంకరింతుటకు ఆంగ్లేయంగ్ర కలాభాసమానులకు తిరుపతి వాస్తవ్యులను బ్రహ్మశ్రీ నాగపూడి యప్పస్వామయ్యగారిని ప్రసేదించుటగా నియమించిరి.

అగ్రాసనాధిపతి

అధ్యక్షుడు నిన్న వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు రానందులకు జింతయు నేడు దయచేసినందులకు నానందమును వెల్లడించుచున్నానని నుడివిరి. అధ్యక్షులు బహుళి మునిసిపల్ హైస్కూలులో బ్రహ్మసాంధ్రపండితు లగు బ్రహ్మశ్రీ చింతలపల్లి నృసింహశాస్త్రిగారిని ఆంధ్రీకరణ పద్ధతిగూర్చి యుపన్యసింపునునిరి. అంతట శాస్త్రిగారు కరతాళధ్వనులతో లేచి పూర్వమునున్న యాదిపీఠ్యుల లోనర్చిన యాంధ్రీకరణ కవీంద్రుల నానర్చిన యాంధ్రీకరణ పద్ధతి యు సోదాహరణముగ వాని వాని తారతమ్యమును వివరించిరి. ఆధునికకవులలో రామాయణకవులగు గోపీనాథ వేంకటకవి, వావిలికొలను సుబ్బరావుగార్ల యాంధ్రీకరణ మతిప్రశంస నీయము లనియు మూలమునకు జక్కని ప్రతికృతి యనియు నొక్కొక్క వక్కాణించుచు, బ్రహ్మశ్రీ కృతిసమర్పణచేసిన శ్రీ శర్మగారి యీ రామాయణమందలి వ్యాఖ్యానములను విశిష్ట రహస్య విశేషాంశములం దేర్చిని అంత సులభమైనవి మధురముగ రామాయణగ్రంథమును చెలిగించి యాంధ్రలోకమునకు శ్రీ శర్మగారి నొనర్చిన మహోపకారమును వెల్లడించుచు నాది కావ్యమును నింతశ్రద్ధ వహించి వ్యాఖ్యానముఖ్యవిషయములను సహ చక్కగా వివరించి తనకాలమును బ్రకటించిన శ్రీ శర్మగారిని చాల కొనియాడిరి.

“కావ్యశ్రీ” బ్రహ్మశ్రీ రావాడ వేంకటరామ శాస్త్రి గారు

శాస్త్రిగారు రామాయణాంధ్రీకరణమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు శ్రీ శర్మగారు తెలిపించిన సంస్కృత రామాయణ మందు నచ్చటచ్చట ఖట్టుముల ననేకాధవిశిష్టము లగు స్లోకము లకు శ్రీశర్మగారి రెట్లు తెలిపించికో అట్టివి కొన్ని దేర్చిని వానియధ్యవిభాగమును తెప్పి శర్మగారి యదవ్యక్తమున భావగాంభీర్యములకు పద్మరత్నముల పరించి వివరించి సభాసదుల నానందాన్ని నోలబడించిరి.

కావ్యశ్రీ జనమంచి వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు

శ్రీ శర్మగారు కరతాళధ్వనులు చెలరేగ నవనానన వేదిక నధిరోపించిరి. కడపమండలకవులనుగూర్చి 1 గంట కాలము నత్తుత్సాహ ముప్పటిల్ల నుడనెంచిరి. సభకులెల్లరు వారు చెప్పిన 54 మంది కవులచరిత్రమును చిత్రశ్రద్ధతో వినిరి. వారిచేరి యతిమహోపకారదాయకముగ నుండెను. శర్మగారు ముగ్రామములయందు సయిత ముండుభాసములకు పరికించియు తాళపత్రగ్రంథములకు వివరించియు గడపమండలకవుల చరిత్రము మండల వాస్తవ్యులకు సమగ్రహించినందుల కందఱును నతి చంతోషము వెల్లివిరియ నీర్పించిరి.

శర్మగారి రొక్కవాక్యము దివివిన సిమ్మట మరల సేపాటి వాక్యములు బయలుదెసెట నాయని శ్రోత్రముహాళయులు చెవి యొక్కియుండునట్లుగాకేసిరి. 54 మంది కవులయందు నీకింది వారినిగూర్చియు, లేదితరులగుగూర్చియు వారివారి కవిత్వాచార్యముంగూర్చియు నతిశయముగ నుడివిరి. వా రెవరన—

- 1. బహుళి పోతరావారాయుడు, 2. నాచన సోమనాథుడు, 3. బద్దెన, 4. అయ్యలరాజు రామభద్రుడు, 5. కొమ్మగిరి సంజీవరాయుడు, 6. కుమ్మరిమెల్ల మున్నగువారు. ఇంతటితో సభ ముగిసెను.

సాయంకాలము

4-30 గంటలకు మరల సభసమావేశమయ్యెను. అగ్రాసనాధిపతులలోక మేరకు అసంతృప్తమందు బ్రభుత్వమువారిచేసెల కొల్పబడినకళాశాలయందు ప్రధానాంధ్రపండితులగు బ్రహ్మశ్రీ ప్రయాగ వేంకటరామశాస్త్రిగారు రామాయణకృతివిమర్శనమును మృదుమధురభాషణములతో చాలకాల ముపవసించి సభాసదులనునంబుల నుల్లసిల్లజేసి “అభినవవాల్మీకి”యని బిరుదమునిచ్చుటకు సభాభిప్రాయమునుగోర శ్రీ చింతలపల్లి నృసింహశాస్త్రిగారి యభిప్రాయమునీటి సాంధ్రయను పదముగూర్చి “అభినవాంధ్రవాల్మీకి” యను బిరుదమొనంగి ప్రశంసాపద్యములను జదివి మహానందమును కలగజేసిరి.

పండితాభిప్రాయములు

బ్రహ్మశ్రీ ఆంధ్రవాల్మీకి వావిలికొలను సుబ్బరావుగారు రామాయణాంధ్రకృతియందలి కష్టములను దమయాత్నానుభవ సాదృశ్యముచే దానిని వెల్లడించుచు వ్యాఖ్యానాంతర్గతహ స్యాధ్యములనెల్ల యశాసామర్థ్యముగఁ దెలిపించిన శ్రీశర్మగారిని గొనియాడుచు మండలాభివృద్ధికి భగవానుని ప్రార్థనముతో

విరమించిరి. కడపమునిసిపల్ హైస్కూల్ సంస్కృతపండితులగు “శిరోమణి” మండలేశ్వరశాస్త్రిగారును హిందూపురం రాఘవేంద్రాచారిగారును రూపావతారం శేషశాస్త్రిగారును ఆదేవిధముగ విపులముగ ముచ్చటించిరి. కవిసింహాళితావధాని, డి. రాజశేఖరకవిగారును, కృష్ణస్వామయ్యగారును, చింతలపల్లి నరసింహశాస్త్రిగారును, కావ్యశ్రీ రావాడ వేంకటరామ శాస్త్రిగారును, శ్రీ నేరేళ్ల పల్లి రామకృష్ణ శాస్త్రిగారును, ‘కావ్యశ్రీ’ మద్దులపల్లి వేంకటసుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారును ప్రశంసాపద్యముల జదివిరి.

శేషాదృశ్య శర్మగారు

శర్మగారు తామాంధ్రీకరించిన రచనను గురించియు, అలంపించిన గద్దెతిని గుఱించియు తెప్పించు కడపసారులు తమ యెడఁ జూపినయాదార్యమునకుఁ దమ కృతజ్ఞతఁ జాలవారము వెల్లడించిరి.

అగ్రాసనాధిపతి యంతోష్ఠపన్యాసము

అధ్యక్షులు శ్రీశర్మగారిచే నాంధ్రీకరింపఱుచిన రామా యాచరణ గుఱించియు వారియందుఁ జూతులు చూపిన గౌరవమును గూర్చియు తెప్పి శ్రీ వైష్ణవులకు సంతర్పూర్ణమైన శ్రీమాన్ శిరోమణిపాదార్పణవారిని, చింతల కన్నరానముసంగిన శ్రీయుత గోపవరము గోపాలరెడ్డిగారిని, స్వాత్మరూప్యములకు సమాచారన చేసిన శ్రీయు. కామశెట్టి వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారిని, మద్దులయ నన్నరాన మొసంగిన చు. రా. శ్రీ కాకూరు శ్రీనివాసరావుగారిని గొనియాడుచు వారి యాదార్యమును జెప్పుచు శ్రీ శర్మగారిని మున్నుం దిదేవిధముగ భాషాశేష యొసర్చుచు పాఠకులకు గ్రంథసహాయమును చేయుచు సత్కార్యబద్ధులం జేయునట్లు భగవానుం డన్నివిధములఁ దోడ్పడు గాత మనియు, అభినవాంధ్రీవాల్మీకి యను బిరుదమును భిక్షవ అనుచుఁ దమ యంతోష్ఠపన్యాసమును ముగించిరి.

ఆనవైన సంఘాధ్యక్షులు కాకూరు శ్రీనివాసరావుగారు

శ్రీ శ్రీనివాసరావుగారు తమ యంతోష్ఠపన్యాసమునఁ దమకుం దోడ్పడిన పాదుల నభినందించుచు మారదేశమునుండి శ్రీమ యనక దయచేసిన పండితుల బహూకరించుచు నిక్కార్మమునకు పురపాలక సంఘమువారు ముద్దుకృష్ణ ధియేటరును సభాసమావేశమునకు నొసంగినందులకుఁ దమకృతజ్ఞతఁ చెప్పుచు నితరకృత్యముల సాయపడినవారి కందఱకుఁ బంజనము రిప్పించుచు ఆనవైనమాచార్యమున విజయంచేసిన శ్రీ శ్రీ శ్రీవేంకటగిరి కుమారరాజువారిని గూర్చియు, మ. రా. శ్రీ కుప్పస్వామయ్యగారిని గూర్చియుఁ గృతజ్ఞతాపూర్వక పంచనము లర్పించుచు శ్రీ శర్మగారి రెల్లకాలము నిట్లే గ్రంథసమర్పణము చేయుచు మాకిట్లే సత్కార్యబద్ధకంఠముగఁబట్టుచు మా కడపమండలము కీర్తిని గాపాడి ముమ్ముఁ గృతకృత్యులం జేయుదు రని ప్రార్థించుచు వారుపన్యాసమును ముగించిరి.

సభ జయజయధ్వానములతో 9 1/2 గంటలకు ముగిసెను. ఏమాలయాచినను అభినవాంధ్రవాల్మీకికి జయఁ అనియు, చాల సత్కృతికి జయఁ, అనియు, కడపమండలకవికి జయఁ అనియు కావ్యశ్రీకు జయఁ అనియు ప్రజలు వారి యుత్సాహమును బద్ధిబాంక వైకిరంగినట్లు చూపించిరి.

మలకోశము, మెదడు చల్లదనముగా

నున్నచో ఏవ్యాధియొనెను సచ్చనను భయములేక ఉండవచ్చును.

మలకోశము, మెదడుచల్లదనము గానున్న ఏవ్యాధియొనెను నిర్భయముగానుండ వచ్చును. ఇదియే శాస్త్రములందుచెప్పబడియున్నది. ఈపద్ధతిని అవలంబించు వారికి ఏవ్యాధియొరఁకు. క్రమముగా రాచిన్నన్ను “పేటెంటు” బార్లెని దానిన ఉచరమును చల్లగాను, మల్లకోశమును సుద్రముగాను ఉంచుచు, ద్వారమును రానియ్యదు. నెలనెలము కుళ్రెముగాను, చల్లదనముగానున్న క్షయము మెదడుచల్లదనముగానుండెను. అక్షర్ల, చర్మము, రుగ్మి, మొదలగువి విచ్చననిర్భయమై, వైద్యులు కవిరాజులు దానిని ఉపయోగించవలసినట్లు నిష్పదము పోయ్య చేయుచున్నారు. దానిచేరి గిన మంచులుములనుబట్టి. రాచిన్నన్ను “పేటెంటు” బార్లె కంటెను కుళ్రెమెట్టియు, లేలిక యైన ఆహారము లేదని నై దులు, కవి రాజులే ఆలంకరించియున్నారు. కోనులు, ఆకోగ్రంథములు, ముసలివారు పదములను మొదలగువా రందఱును (దీనినివివృదమును ఉపయోగించవలెను.)

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని మెక్కులకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మాలిక సంప్రదిత హిందూదేశమునందు సిద్ధమచేసబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇష్టదీప్తుకు తయారుగ నున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేళ్లుగా దేశమునందు దంకితుల నాదుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, దిగ్గులు, పోట్లు తెలువలు, మొదలగువాఱలను అమృతాంజనము ప్రభువ సహాయముగా వెంటనే పరిశేయము. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పలు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందుకు శరీరాంతములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిదిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాశస్త్యమును జేయుచున్నది.

అన్నిమాపులో దొరకును
అమృతాంజనం దీపో,
మదరాసు - బొంబాయి

జాబులు

జీవమంబు శంఖుస్థాపన - రాజమండ్రి

రాజమండ్రి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస ౧౦ ఆదివారము శోభన శ్రవణంబు జేయఁబడినది ప్రక్కన యున్న కారీ ఫలములలో ప్రత్యేకము శ్రీమదామల తరపున వజ్రమును ఈ దారదారలను ఆయన శ్రీయుత కాకి అచ్చిరాజు, పుష్పవల్లి తాదూరమృగాలలతో శంఖుస్థాపన మహోత్సవము ౪ గంటల 6 నిమిషములకు గాలిమీసప్రక్కన అతివైభవముతో బ్రాహ్మ్య ఆశీర్వాదముతో జరుపబడినది. ఈమంబుపము అనతికాలములో తయారై ఆనందము గలుగజేయును.

కె. వి. చలపతి.

శ్రీ సరస్వతీ నిలయము-ధర్మవరము

28.8.24 వ తేది సమావేశమైన మహాసభా ముఖ్యతీర్మానములు

అగంతపున నీ సరస్వతీనిలయపు గాఖను ప్రతేకముగా నుండి పోషించుట అనావశ్యకమని తీర్మానించబడినది.

కార్యనిర్వాహక వర్గమున బాంధవ్యము నానుల కీక్రింది విధముగా విన్నికలు జరుపబడినవి:-

శ్రీ తుంపర్తి రామంజనరావుగారు అధ్యక్షులు. తుంపర్తి కృష్ణారావుగారు లైబ్రరరీయన్. ఆర్. వెంకటసుబ్బయ్యగారు, హెచ్. రంగారావుగారు, యస్. శ్యామాజీరావుగారు, వాగారి బాలకృష్ణగారు, వై. శ్రీనివాసరావుగారు, ఆర్. పాంబలివరావుగారు.

వై. హనుమంతరావు, కార్యదర్శి.

శ్రీయవజనసంఘము. జకాం.

(నైజాం యిలాకా)

ఈపట్టణమున శ్రీరాక్షా వైశాఖమాసమున వైశాఖతో ఒక గ్రంథాలయము తెరువబడి పురవాసుల ఆదరణతో దినదినాభివృద్ధిచెందుచున్నది.

శ్రీరామంజన అప్రమిదినమున శ్రీజగత్కల్యాణ చక్ర వర్తియు శ్రీమన్నారాయణుండు నగ శ్రీగోపాలకృష్ణభగవానుని జన్మదినోత్సవమునై గ్రంథాలయభవనమున నూతనముగా ఈ సంఘం జరుపబడినది. ఈ గ్రంథాలయము నూతనముగా తెరువబడినది ఈ పురవాసులును తనతన మిత్రులును కమలశ్రద్ధాభక్తులతో జయప్రదముగా జరుగుటకు తోడ్పడినందులకు ఈ సంఘమువారు వారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞులు. అప్రమిదినము రాత్రిభజనయు చారిక, యు, భాగవతపురాణము జరుపబడి మిరుదినము బహురమ్యముగా జరిగెను జరుపబడినది. శ్రీశేణగోపబాలుడు ఈ సంఘపు పురోహిత్వము తో పునగాక యని ప్రార్థనలు జరుపబడినది.

సంఘాధ్యక్షుడు.

గంజాం మండల మహాసభలు

గంజాం మండల మహాసభలు త్వరలో నిర్వహింపబడును గ్రామములలో జరుగనున్నవి. సుమారు రెండువేలమందికి పలయు విశాలముగా జేరావేయబడుచున్నది. జేరా వేయబడుచున్నందున సమావేశముగనే సభ్యుల ప్రవర్తనకాలము స్వల్ప అట్లై నైననే యేర్పాటులు సంపాదించుచున్నది. గంజాం మండల సభ్యుల పరీక్షలనులముల వారు గంజాం మండల గౌరవమును కాపాడుటకు వారివారి పక్షకుమారుల బట్టలను నింపవలయున్నది. అందు నిమిత్తము స్వరలో చరఖాస్తులు పంప ప్రార్థితులు. కళింగపట్నమునకు ఆముదాలవలన రెయిల్వే స్టేషనుమీదుగా బయటకు ఆముదాలవలన రెయిల్వే స్టేషనువద్ద బండ్లు యేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి. మోగారు బండ్లు జట్టాలు, ఎడ్లబండ్లు మొదలగువి స్టేషనువద్ద యేర్పాటు చేయబడును. ప్రతినిధి గ్రూపును ఒకరూపాయమాత్రమే. ప్రేక్షకులకు కొడ ఒకరూపాయలే. సభాసమేర్పాటులను తెలియకు చేయబడుచున్నది. పూటకు 0.8.0 లున్నా దినమునకు 0.12.0 లు మాత్రమే అని నామ సంఘమువారు నిర్ణయించినారు. సభలకు గంజాం మండల మహాసభలు నందలవంతులగ దయచేసి కళింగపట్నములో జరుగనున్న మండల మహాసభలను జయప్రదము చేయ బూకెదగగాక.

కళింగపట్నము } గరిమెల్ల కుమారస్వామి.
24.8.1924

దీవరక్షకసభ-కడప

ఈనెల 28వ తేదీరాత్రి దీవరక్షకసభవారు పాదుకాపటాభిషేకమును ప్రదర్శించిరి. శ్రీ శ్రీ శ్రీ వెంకటేశ్వర కుమారరాజు సర్వజ్ఞకృష్ణయ్యచేంద్రబహదూరుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. ఆటముగింపకమునుపే రాజాగారు మెయిలుకు వెళ్లవలసివచ్చినందున సభవారికి రు 58.0.0 దయచేయుచునని చెప్పి వెళ్లిరి. ఆ దినమున సెల్లూరువాగ రాజారావుగారు కరణుని కేషముధరించిరి వారి కేషముచూచినవారు చిత్రకృష్ణ కైకేయి వరములవని దుఃఖించుచున్నాడా అనునట్లుండెను. దీవరక్షకసభవారు ఒకచీద పాదశాలను ధాపించి విద్యాదాన మొనర్చుచున్నారు. మరియు అనేక ధర్మకార్యములు చేయవలసింది. వారిసభ దినగూర్చివృద్ధి గాంచునని మేమెల్లరము తలచెదము. ఈసభ కౌన్సిల్వమునకు శ్రీయుతులు బి. ఎ. దేవరాజులు నాయుడుగారు, బి. యె., బి. యెల్., వి. ప్రకాశంగారు, వి. యె., బి. యెల్., గాగ్ల యెమ్మల శ్రేష్ఠ వహించుచున్నారు.

(ఒక విలేఖ)

పార్వతీపురం (విశాఖపట్నంజిల్లా)

ఈనెలలో యీ గ్రామమునందు ఖద్దరు అమ్మకము బాగానున్నది. శ్రీయుత నానులకొండ వెంకటరెడ్డిగారు యీ ఖద్దరు సంఘమువారికి తగుధనము నప్పటప్పట సహాయముచేయుచు ఖద్దరభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నారు. తాలూకాయందుండ ఖద్దరు అమ్మకము కాంగ్రెసు ప్రచారకు లగు శ్రీయుత పురిపండా అప్పలస్వామిగారి సహాయముతో యీ గ్రామసంఘమువారు ప్రచారము జేయుచుచున్నారు. మరియు నీ సంఘమువారు ఆహుతుడైన తీర్థానియు ననుసరించి వెళ్లొండ్రు నూలుతీయుట జేయుచున్నారు. ఇంకా నేర్పుకొన నాకీక్షిగలవారకు ప్రత్తి యేంట్లు కడుగు రాక్షులు వైరాలతో సహజేయుటకు సిద్ధుగనున్నారు. వాటివాటి ధరలువలయువారు స్వరాజ్యశ్రమమునకు విచ్చివెయ్యవల తెలియచేయబడును. వరదలసోయినదికి యీ రెండుమాడుతాలూకాల ముఖ్యపట్టణములయందు వసుభుజేయుటకు యీ సంఘమువారు తగురీతిని ప్రయత్నించుచున్నారు. బొబ్బిలి, గజపతినగరములలో యీ సంఘమువారు ఖద్దరు అమ్మినారు.

రాధామాహానుజాపాత్రో అనేవారు యేజన్మిప్రాంతములలో కాంగ్రెసు ప్రచారముచేయుచు కొన్ని అక్రమమైన పనులుచేసినవారని పోలీసువారు అరెస్టుచేసి రాయుడులో రిమాండులో నుంచినట్లు తెలియుచున్నది. యేజన్మిలో గాని యి తరపట్టణములలోనూ గాని యెవరూ పీరికి యిక మీదటచందాలు కాంగ్రెసుతో ప్రసయ్యురదని మంచి చెయుచున్నారు.

మంత్రి లక్ష్మీనరసింహం,

కార్యదర్శి పార్వతీపురం కాంగ్రెసుసంఘము.

విజయనగరపుర జాతీయోపసంఘపు 1924 సం॥

జూలై నెల ఖద్దర్ శాఖ ఆదాయవ్యయ పట్టిక ఆదాయము

జూలై లాభము చిరానిల్వ	192.5.10
కోశాధికారివద్ద నిల్వ	420.0.0
బట్టల అమ్మకం	557.4.4½
ఖద్దరునిధి	4.8.11½
బాంధవములు	18.10.3½
కాంగ్రెసుసంఘము తీర్చినది	84.0.0
కోశాధికారివద్ద నుంచిన ప్రైకము	5.9.8
నకు నచ్చిన వడ్డీ	1232.7.1½
వ్యయము	
నేతకూలులు	102.8.5
రంగు అద్దకంకూలులు	9.2.9
మంభీహాలులు	2.8.3
మల్లికుడుగల కోడండరామస్వామి	100.0.0
గాడి లోగడ యచ్చి 300 గాక	
తైలసబ్బం కాంగ్రెసు సంఘ	60.0.0
మునకుబట్టలకై యిచ్చిన ఆదాయము	
నూలు మొదలగునవి కొనుబడి	578.2.7
కాంగ్రెసుసంఘముకు యిచ్చినది	47.0.0
యీనెలాభము కోశాధికారివద్దనిల్వ	125.9.8
చిరానిల్వ	212.7.5½
1232.7.1½	

కలబరిగె నరసింగరావు.

కార్యసాధనపు వ్యవహర.

వృత్తాంతలేఖలు

మంగళగిరి

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆగస్టు 28:— మంగళగిరికొండ పగులుననియు కొండ వెనుక భాగమునండి పొగ బయలుపడెనని వచ్చుచున్నదనియు వందలి వ్యాపించినది. అందుకై కొందరు జనులు చూచుటకు బయ్యుచున్నారు. ఈపైవందలి నిరాధారమైనదనియు, ఇంతవరకు కొండవెనుక భాగమునుండిగాని చురచెరువునుండిగాని పొగ వచ్చుచు లేదనియు యిందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాను.

పరిసరమందరము

మాగ్రామములో శ్రీ లక్ష్మీ నృసింహ పరమమందిర ము నేటికి నొక పుస్తక భాండాగార మున్నది. ఆమందిరమునకు స్వంతగృహము లేదు. అందుకై ఫలము సంపాదించబడినది. భవన ముగట్టుటకు ఒక సంవత్సరమునుండి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నను యితవరకు పనిప్రారంభింపబడలేదు. ప్రస్తుత మాభాండాగారము శ్రీకన్యకాపరమేశ్వరీ సత్రంలోనున్నది. సుమారు సంవత్సరమునుండి తలుపులు తెరచుటగాని పుస్తకములు చదువువారికి కచ్చుటగాని సంభవించుచుండులేదు ఇకనైనను ఆభాండాగార కార్యనిర్వాహకులు దానిని నామమాత్రముగా నుంచక ప్రతిదినమున దానిని కొంతకాలమైనను తెరచియుంచి అమరువారలకు చదువుకొను నిమిత్తము గ్రంథముల నిచ్చుచు సరియైన స్థితిలోనుంచి దాని నభివృద్ధిలోనికి తీసుకురాగలదులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

వింతవర్షము

మంగళగిరికిరక్క వెంకటాచార్యగ్రామంలో వారము దినములక్రిందట పసుపువర్షము కురిసినట్లు వానచినుకులు పచ్చగాపడినట్లును వర్షము పూర్తియగుసరికి గ్రామముంతయు సన్నపసుపు ముద్దలతో నిండియున్నట్లును చెప్పుచున్నారు.

తణుకు

(ఒకవిలేఖరినుండి)

సాహిత్యసభలు:— ఈసభలు సెప్టెంబరు 6 వ తేదీనుండి వరకు 5 దినములు కొనసాగించుటకై యాధిక సాహిత్యము, తదితరములైన విషయములు ముచ్చటించుటకై యిచ్చటనున్న సారస్వతసర్వస్వముపత్రికాధిపతులైన, ఏలూరుపాటి రామభద్రచయనులుగారు, సారస్వతిములో కృషిసలిపిన పెమ్మరాజు శిరామయ్య, మంగిపూడి వేంకటేశ్వర్లుగారు యాజమాన్యమున యొక ప్రత్యేకసభ గావించిరి. ఈపట్టణము మిగుల సుప్రసిద్ధవి సారస్వతముడయిన సన్నయకు పరిచయ్యలము యెట్టి ఫలమున తిరిగి సాహిత్యమహాజనసభనుడుట చాల ప్రశంసనీయును. సారస్వతాభిమాను లెల్లరును దయచేసి సభలు జయప్రదముగా కొనసాగింతురు గాక!

కచేరీలు:— ఈ గ్రామము నానాటికి వృద్ధిలోనికివచ్చుచున్నది. గ్రామమధ్య నున్న ఖాళీలములన్ని, నూతన భవనములకు తావ్రుచున్నవి. దీనికి ముఖ్యకారణం యిచ్చటకు నూతనముగా రెండు జిల్లా మునసబుకోర్టులు, ఆశిష్టాంతు ఇంజనీరు ఆఫీసు, సెంట్రెల్ టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు మొదలయినవి వచ్చుటయే! యీ సెంట్రెల్ టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు వచ్చి సెలదినములు వైన కావచ్చుచున్నది. నూతనముగా వచ్చుటచే కొంతమంది గుమాస్తాలు కావలసివచ్చిరట. దానికిగాన, బి. యె. లు, ఇంటరిమిడియేటు ప్యాసు అయినవారు, స్కూలు ట్రైనలు ప్యాసు అయినవారు, కొన్నివందల దరఖాస్తులను చేసినవారట విద్యాధికుల యవ్వ చివరకు యిట్లుగా పరిణమించినది. ఏదో స్కూలు ట్రైనలు దాకా ఈడ్చి, ఎందునకు పోబారినవారకు, ఏ తాలూకా గుమాస్తా, మరియే గుమాస్తా చేసుకొనే వాళ్లకు, పట్టాగోస్తా బి. టి. పి. గు, బి. యె. లు. పోటీజేయుట జూడ చాలా శోచనీయంగా నున్నది. ఇకనైనను యిది గమనించుకుండా యింకను కళాశాలలలోను, పాఠశాలలోను చదువుచున్న విద్యార్థుల గతి యింకముందెట్లుండునో కదా!

గురభీ కంపెనీ:— మాగ్రామము రైలుకు చాలదూరముగాన గొప్ప కంపెనీలుగాని, పర్కసులుగాని రాజాలపు. కాని ఏలేట పై కంపెనీవచ్చి నాటకమల ప్రసర్యించి ద్రవ్యము గొనిపోవుచున్నది.

కొత్తపేట తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము

ది 21-8-24 తేదీని ర్యాలీ గ్రామమున ఉదయము 8 గం. తులకు ము. రా. శ్రీ|| విన్నకోట వేంకటరత్నముగారి అధ్యక్షత ప్రేరింద ముసల్ల శ్రీ రామస్వామిహంసగారిభవమున తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘము సమావేశమై గావిచిన తీర్మానములు:-

తీర్మానములు

(1) అఖిలభారత సభాతీర్మానములను సమసరించి గత సమావేశమున పుల్లెటికుర్రు గ్రామమున తీర్మానించిన ప్రకారం ఆగస్టు 12 వ తేదీనాటికి నూలుపంపలసిన దని కోరుచు తీర్మానించినను ఆ తీర్మానము చెల్లంబించినసభ్యులు రాబోవు సెప్టెంబరు 12 వ తేదీకి విధిగా X 2000 నూలున్న వడికిపంపని వో రాజీనామాలును పంపవలయునని తిరిగి ఈ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

(2) కొంపెల్ల వల్లభశాస్త్రిగారి రాజీనామా సంగీకరించి వీరిస్థానే దేవులపల్లి నూర్మనారాయణమూర్తిగారిని గోదావరి మండలసంఘమునకు కొత్తపేటసర్పంచి శ్రీశ్రీగారిని తాలూకా సభ్యునిగాను కొడవూరి కామేశ్వరరావుగారిని తాలూకా కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగాను ఎన్నుకోవడమైనది.

ఇంతట మధ్యాహ్నము భోజనముయముగావచ్చినందున ఈసభ 1 గంటవరకు నిలుపుచేసి తిరిగి 1 గంటకు ప్రారంభింపబడినది.

(3) మండలసభవిషయములో జనవరి నెల వరకు ఆపుచేయడమైనది. ఈలోపున కార్యదర్శి వివిధసభ్యుల అభిప్రాయము కనుగొని జనవరిసభయెదుట ఉంచవలెనని తీర్మానించుచున్నారు.

(4) అవిడి జాతీయపాఠశాలకు ఈ సంవత్సరముకు విరాళముక్రింద రు 50 లు ఏబదిరూపాయలు శాంక్షనుచేయడమైనది.

(5) ప్రతితాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యుడునూ మాసమునకు కనీసము 15 పినుకలైనను నిర్మాణకార్యక్రమప్రచారము సలుపవలెననియు నీ సభవారుకోరుచున్నారు.

II శాంతిసైనికులను ఏర్పరచి వారికి శిక్షణకు అవిడిపాత కాలాభవనమునందు ఆక్టోబరు ఆఖరువారమున శిబిరము యేర్పరచి శిక్షణ మొనంగుటకు యీ సంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. ఇందువిషయములో తగుయ్యే యాట్యుచేయుటకు గోపేటి వెంకట్రావు, కొడవూరి కామేశ్వరరావుగార్లకు అధికారమియ్యడమైనది.

(6) ఈ సంఘము ప్రారంభములగాయతు బట్టలు వగైరాలకు రావలసిన ఆరుపుబాకీలుఅన్నియునూ యిందుకు జవాబుదారి అయినవారు సెప్టెంబరు నెలాఖరులోగా వసూలుచేసి కార్యదర్శిపరంగా యియ్యవలయును. సదరు బాకీలు అట్లువసూలుచేయనియెడల అకపులుయిచ్చినవారు భరింపవలయును. ఇందువిషయములో జవాబుదారి నిర్ధారణచేసి తగుచర్యచేయుటకు కార్యనిర్వాహకసభ్యులకు అధికారమియ్యడమైనది.

(7) I రాజీలక్ష్మి శ్రీపేటతాలూకాలకు ఉండుకున్న ఉమ్మడి బాకీలు చాలకాలమునుండి నిల్వయిండుట ఉభయసంఘముల ప్రతిపక్ష భంగకరమగుటచే సదరుబాకీలో వసూలుయ్యే మొత్తములు వసూలుచేయుటకున్నా వసూలుగాని మొత్తములు లెక్కలలోనుండి తగ్గించుటకున్నా గోదావరిమండలసంఘమువారిని యీ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

(7) II వైబోకిలివిషయములో గోదావరిమండల సంఘమువారికి కావలసిన సంబంధపీ యిచ్చుటకునూ సంఘముతరపున వ్యవహరించుటకున్నా మ-రా-శ్రీ గోగంగు వెంకటేశ్వర్లుగారికి సంపూర్ణాధికారమియ్యడమైనది. సెప్టెంబరు నెలాఖరులోగా వెంకటేశ్వర్లుగారు యీవిషయములో తాలూకాసంఘమునకు తమనివేడక పంపవలెనని తీర్మానించు చున్నారు.

(8) అ. ఈసంఘములోవున్న రాట్టములు వగైరా సామాను విలువ నగదు చితానుండి తగ్గించి ప్రత్యేకముచితావుంచవలెను.

ఆ. సదరుచిరాలో సామానులవగైరాల విలువయున్నా ఆరుపుబాకీలున్నా చేయించవలెను. ప్రైవేటుకారముస్పష్టముగా చేరుచేరు చితాలు సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ లగాయతు వుంచవలెను.

క. కోశాధిపతివద్ద నిల్వయున్న మొత్తము ఖద్దరులై ప్రత్యేకింపబడిన మొత్తములో చేరియిండుటచేరిన సదరుమొత్తము వాషనుచేయవలెనని యీసంఘతీర్మానము సమసరించి కార్యదర్శి వ్రాసిన బాబులప్రకారము కోశాధిపతి గమనింపకపోవుట మిక్కిలి విచారకరము. తమవద్దనిలవయున్న మొత్తము కోశాధిపతిగారు నెలాఖరులోగా తాలూకాసంఘకార్యదర్శిపంపవలెను. అట్లుపంపుటకు వారికి యెట్టిఅభ్యంతరములైననూ ఉన్నయెడల సదరుఅభ్యంతరములను తాలూకాసంఘమునకు తెలియపర్చవలెను. అందువై చర్య కార్యదర్శి జరుపవలెననియు తీర్మానించుచున్నారు.

(9) మహాత్మా గాంధీగారు ఈజిల్లాలో సంచారము చేయుటకు వేంచేయవచ్చుడు డెల్టాతాలూకాలలో పర్యటనము యేర్పాటుచేయుటకు ముఖ్యపరిపరి యీసంఘమువారు జిల్లాసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

(10) కాంగ్రెస్ అభిమానియు ఉదారస్వభావులును అయిన శ్రీ శ్రీ శ్రీకారం కృష్ణయ్యగారి అకాలమరణమును యీసంఘమువారు చింతించుచు వారి ఆత్మకు శాంతిలుగుగాక యని యాశ్చర్యనిప్రకృించు వారిటుంబునునకు సానుభూతి చూపించుచున్నారు.

(11) ఈతాలూకానుండి ము.రా.శ్రీ ముసల్ల బ్రహ్మదేవ శాస్త్రిగారిని యిదివరలో యెన్నికొనిన శ్రీయుత గోపేటి వెంకట్రావుగారు క రాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యునిగా యెన్నుకొనడమైనది.

(12) ఈతాలూకాలో సామ్యు వసూలుచేయుటకు గాను కార్యదర్శిగారివల్ల అధికారముపొందినవారు తప్ప తదితరులు యేవిధమైన చందాలు వసూలుచేయరాదని యీసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

(13) దౌర్జన్యరాహిత్యముపై నాభారతదేశ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యప్రకటన ప్రకటించుచు 10 కొట్లరూపాయలు జాతీయబుణముగా (మనదేశమునుండిగాని మరియే యితర స్వాతంత్ర్యదేశమునుండిగాని) బదులుతీసికొనుచు (పార్లెలు గార్లు మెంటు) స్థాపనచేయవలసినదనియు యీసంఘమువారు, మండల, రాష్ట్రీయ, అఖిలభారతసంఘములను కోరుచున్నారు.

ఉ|| కొడవూరి కామేశ్వరరావుగారు,

ఈ తీర్మానము శాస్త్రవిరుద్ధమని సభవారు అభిప్రాయపడినందున చర్చించలేదు.

ఈ సభ సాయంకాలము 4 గంటలకు ముగింపబడినది.

దేశీ రాజా నరసింహం, కార్యదర్శిగాను.

దగ్గు, నరముల బలహీనత, దేహమునందుండు అత్యుష్ణము మొదలగువాటిని త్వరితముగా కుదుర్చుబోషధము

తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురనివాసియును, ప్రస్తుతము మద్రాసు, జాట్టి కాను, అర్మీనియన్ వీధిలో, నెం72 రు గృహమునందుండు స్వామి పండితి ఎన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారు వారు నాకు 2 సం|| రములు గానుండినదగ్గు, నరములబలహీనము, అత్యుష్ణము మొదలగువాటికి చికిత్సచేసిరి. నాస్థితి మిక్కిలి హానికరముగానుండెను. ఆంగ్ల, ఆయుర్వేద వైద్యులవద్ద బోషధముతీసికొనియు నిరుపయోగమాయెను. తుదకు నేను స్వామి పండిత ఎన్. శ్రీనివాస అయ్యంగారువద్దకు చికిత్సకై వెళ్ళితిని. వారు గడచిన రెండుమాసములనుండి నాకు బోషధమునిచ్చిరి. వారిబోషధములచే గలిగిన అద్భుతగుణములనుగురించి నాలభిప్రాయమునుసంతోషముతో తెలియజేయుచున్నాను. నేను వారిచికిత్సలో నుండుకాలమందు నాశరీరమునందున్న ఒక రహస్యస్థలమునందు వాపు కనిపించెను. సదరు సంగతిని స్వామిజీ వారికి తెలుపుటకు 10 దినములవరకు సంగోచించుచుంటిని. దినదిన వాపువిపరీతముగా హెచ్చుచుండెను. తరువాత స్వామి జీవారిలో సదరు సంగతిని తెలిపితిని. వారు దానిని 5 దినములలో బాగుచేసిరి. ఇతరులుకుదర్శలేని వ్యాధులను స్వామిజీవారు తప్పక బాగుచేయగలరని అతని సహాయము కోరునట్టి రోగులకు దృఢముగా సిఫార్సుచేయుచున్నాను. వారు రోగులయెడమిక్కిలి దయతో ప్రవర్తింతురు.

వి. వి. కృష్ణారావు.

జెట్ ప్రోలు రాజాగారి అల్లుడు. మూర్ఖకొండ, 21-8-24

ప్రస్తుత విలాసము:- వారాయణవాగ్ కళీద్రుత్.

(ప్రకటన) పోస్టు మాంటుకోడ్డు, మద్రాసు.

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఆగస్టునెల 28-వ తేదీ గురువారము

(1) భాగ్యములు

వనియాల కా 1-కి	రు 30-0-0	శింకలు 42-0-0	ముంజు
రియ్యము బస్తాలు		ముంజు	వరకు
కునుకు తెనాలి	,, 48 గలది	రు 14-0-0	14-8-0
నెల్లూరిది	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
శీలీది	,, డిటా 48 గలది	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0	
శువ్వులు	,,	20-0-0	22-0-0

(2) వర్ష భాగ్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెవగలు	,, డిటా	,, 12-4-0	12-8-0
నెనులు	,, డిటా	,, 12-12-0	13-0-0
మినుములు	,, డిటా	,, 13-0-0	15-4-0
ఉలనలు	రు 164	,,	9-4-0 11-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

శువ్వులు నూనె కా 1-కి	రు 170-0-0	175-0-0
నెయ్యి ను 1-కి	,,	14-0-0 26-0-0
కొండాపురం శేరునెనువత్తుకా 1-కి	,,	60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	55-0-0 58-0-0
శేరునెనునూనె గానుక కా 1-కి	రు 148	మినునూనె 186
అనుదము నూనె కా 1-కి	,,	రు 190-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాంతకుపు కా 1-కి	రు 205-0-0	210-0-0
మారపసుపు	,,	రు 140-0-0 160-0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరుది)కా 1-కి	రు 105-0-0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమయం నుంజు 1-కి	రు 45,	50
కాశమాస్తీ పాయకట్టు	,,	రు 60, 70
రెల్లము కా 1-కి	రు 85-0-0	50-0-0
శింకపండు కా 1-కి	రు 80-0-0	49-0-0

(5) ఇనుము

వట్టాలు రఖం కా 1-కి	రు 88-0-0	86-0-0
చదరం	,,	82-0-0 87-8-0
రవుండు	,,	82-0-0 87-8-0

(6) లోహములు

కెండ్లి 100 కులంబు	రు 78-0-0	81-12-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24 2-0	24 10-0
శుభరము 1-కి		15-7 0
ఇండి కా 1-కి	రు 265-0-0	270-0-0
రాసి డిటా	రు 305-0-0	310-0-0
అన్నా చక్కెర కా 1-కి	రు 44 0-0	44-8-0

(7) రంగులు అలిజరైన

అశక్తకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు 80-0-0
కొట్టి కృష్ణము	డిటా	,,
సింహం	డిటా	,,
శిశురం	డిటా	,,

(8) దూది

బోండా వెన్న బాదవ 1-కి	రు 820-0-0
-----------------------	------------

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-12-0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-8-0
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-8-0
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10-2-0
హాలాపూరు నెం 20	రు 12-8-0
జపాన్ నెం 20	రు 12-4-0
,, , 40 ఏ రేలు తయినను	రు 15-14-0
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 10-0-0
వద్యాన నెం 24 1/2	రు 12-4-0

డబ్బీ 1-కి కుప్పకు తెలము రు. 0-8-0

ఈతెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుప్పకు రాయుటకు ఉపయోగించును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

25085-1-2

[4]

